

ZNOJ ŠTEDI KRV

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 587 • 20. rujna 2019. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 10 KUNA

NOVE PUME POKAZALE SVOJE SPOSOBNOSTI

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50

SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

SAVA STAR 19

UVJEŽBAVANJE
PJEŠAČKIH
SNAGA

SREDIŠTE ZA RAZVOJ VODA "MARKO BABIĆ"

MODERNE ŠEPURINE

ZA NOVE IZAZOVE HRVATSKE VOJSKE

ZAVRŠENA OBUKA NOVIH PILOTA
KIOWA WARRIORA

MAKS 2019

Međunarodna zrakoplovna izložba u zračnoj luci blizu Moskve po značaju je i atraktivnosti uz rame drugim sličnim događajima poput britanskih Royal International Air Tatooa i Farnborougha te francuskog Le Bourgeta. [str. 30]

BROJ 587 | 2019

SADRŽAJ

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVOM / ODJEL HRVATSKIH VOJNICH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr), Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Urednici i novinari: Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com), Petra Kostanjšak (petra.kostanjsak@mohr.hr), Iva Gugo, Martina Butorac, Doris Ravlić

Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić, Prijevod: Dubravka Marić (dmarić@mohr.hr), Iva Gugo, Fotografi: Tomislav Brandt, Mladen Čobanović

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zfrank@mohr.hr), Ante Perković, Predrag Belušić, Marketing: Mila Badrić Gelo (mbadric@mohr.hr), tel: 3784-243; fax: 3784-322, Tisk: Znanje d.o.o., Mandićeva 2, Zagreb

Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

NOVI GOOGLEOV PIXEL 4

Googleov Pixel 4, koji bi trebao stići na tržište u listopadu, navodno ima dvostruku stražnju kameru u kombinaciji 12 MP + 16 MP telefoto, a navodno i novu značajku kamere Motion Mode za bolje hvatanje pokreta te Night Sight za fotografiranje pri lošem svjetlu. [str. 51]

MODERNE ŠEPURINE ZA NOVE IZAZOVE HRVATSKE VOJSKE

"OBUKA KOJU ĆE PROVODITI INSTRUKTORI SREDIŠTA BIT ĆE IZNIMNO ZAHTJEVNA I IZAZOVNA, A USPJEH PRITOM MOGU JAMČITI SAMO UPORNOST I RAD. NIŠTA NEĆE BITI VAŽNIJE OD TOGA. OVO NIJE OBUKA ZA SLABE TIJELOM I DUHOM. OVO JE OBUKA ZA ONE KOJI ŽELE NEŠTO VIŠE OD ONOG ŠTO DOBIVAJU U REDOVITIM ZADAĆAMA I OBVEZAMA," REKAO JE ZAPOVJEDNIK NOVOUSTROJENOG SREDIŠTA ZA RAZVOJ VOĐA "MARKO BABIĆ" PUKOVNIK TOMISLAV KASUMOVIĆ

[str. 4]

MORH I OSRH

VOJARNA "PUKOVNIK MIRKO VUKUŠIĆ"

Završena obuka novih pilota Kiowa Warriora [8]

VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"

"Potvrdili ste da pripadamo zajednici profesionalnih i obučenih vojski" [10]

OBLJETNICA

U Medačkom džepu pokazali smo snagu pobjedničke vojske [12]

POLIGON "CRVENA ZEMLJA"

Sava Star 19 [14]

INTEGRACIJSKA OBUKA

Nove Pume pokazale svoje sposobnosti [16]

"KRILA OLUJE"

Europskim dvokorakom do jubilarnog dvjestotog nastupa [18]

OSRH

Održano 4. vojno hodočašće HKoV-a [21]

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

"Prevencija štetnih događaja - temelj uspjeha sustava domovinske sigurnosti" [22]

VOJNA TEHNIKA

VOJNA INDUSTRIJA

11. DSEI - 11 zanimljivosti [26]

VOJNE POSTROJBE

Garda: pojam i povijest (II. dio)
Stražari, čuvari tradicije i ratnici [36]

Naslovnicu snimio Mladen ČOBANOVIĆ

www.hrvatski-vojnik.hr

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2015.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Pratite nas i na
društvenim mrežama

SREDIŠTE ZA RAZVOJ VOĐA "MARKO BABIĆ"

Martina BUTORAC, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

"OBUKA KOJU ĆE PROVODITI INSTRUKTORI SREDIŠTA BIT ĆE IZNIMNO ZAHTJEVNA I IZAZOVNA, A USPJEH PRITOM MOGU JAMČITI SAMO UPORNOST I RAD. NIŠTA NEĆE BITI VAŽNIJE OD TOGA. OVO NIJE OBUKA ZA SLABE TIJELOM I DUHOM. OVO JE OBUKA ZA ONE KOJI ŽELE NEŠTO VIŠE OD ONOG ŠTO DOBIVAJU U REDOVITIM ZADAĆAMA I OBVEZAMA," REKAO JE ZAPOVJEDNIK NOVOUSTROJENOG SREDIŠTA ZA RAZVOJ VOĐA "MARKO BABIĆ" PUKOVNIK TOMISLAV KASUMOVIĆ

MODERNE ŠEPURINE ZA NOVE IZ HRVATSKE VOĐE

Središte je dobilo ime po heroju Domovinskog rata branitelju Vukovara pukovniku Marku Babiću, koji je bio zamjenik zapovjednika 3. bojne 204. vukovarske brigade

Počelo je novo razdoblje u obučavanju dočasnika i časnika Hrvatske vojske – nakon višemješčnih priprema, u vojarni "Josip Jović" u Šubići otvoreno je 13. rujna novoustrojeno Središte za razvoj vođa "Marko Babić", čija je glavna namjena na temeljima iskustava iz Domovinskog rata i razvijenih standarda, a uvažavajući nove izazove i potrebe, ciljanom obukom razvijati visokomotivirane, obučene i kompe-

tentne vođe na temeljnim razinama zapovijedanja.

Središte za razvoj vođa "Marko Babić" ustrojeno je na inicijativu potpredsjednika Vlade i ministra obrane Damira Krstičevića, po modelu nekadašnjeg Središta gardijskog za specijalističku obuku dočasnika "Damir Tomljanović Gavran" koje je dje-lovalo u Šepurinama od 1994. do 2000., a čiji je idejni začetnik bio general Ante Gotovina.

SREDIŠTE ZA RAZVOJ VODA "MARKO BABIĆ"

AZOVE VOJSKE

SREDIŠTE ZA RAZVOJ VOĐA "MARKO BABIĆ"

Svečanosti su nazočili predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, ministar obrane Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbor Mirko Šundov, posebni savjetnici ministra obrane umirovljeni general-pukovnik Ante Gotovina i Božo Kožul, obitelji Babić i Tomljanović te brojni drugi visoki vojni i civilni uzvanici. Uzvanike su pozdravili i polaznici nekadašnjeg Središta gardijskog za specijalističku obuku dočasnika u Šepurinama. Središte za razvoj vođa organizacijski je u okviru Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" Hrvatske kopnene vojske, a njegov je zapovjednik pukovnik Tomislav Kasumović.

U prigodnom obraćanju predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović prisjetila se junaka i vođa iz Domovinskog rata koji su činili razliku između prosječnosti i izvršnosti i između pobjede i poraza.

"Današnje otvaranje Središta za razvoj vođa 'Marko Babić' još je jedna potvrda kako Hrvatska i Hrvatska vojska više nikad neće zanijekati uspomenu na najsvjetlijim dio naše povijesti," rekla je Predsjednica te dodala kako je proces obučavanja trajna zadaća, a ustrojavanje Središta dio stalne nadogradnje Hrvatske vojske.

Ministar Krstičević izrazio je zadovoljstvo što se u Udbini otvara moderno Središte po uzoru na Šepurine te istaknuo njihov iznimski značaj u Domovinskom ratu: "U Šepurinama su obučavani hrvatski ratnici koji su bili udarna snaga u pobjedonosnim operacijama Hrvatske vojske, u Bljesku i Oluji. Svjedok sam koliko je to Središte pomoglo da 4. gardijska brigada, Zbornu područje Split, ali i cijela Hrvatska vojska budu još jači i bolji, jer sam zajedno s ostalim zapovjednicima bio polaznik obuke koja nas je učinila nezaustavljivim! U Ministarstvu obrane prepoznali smo da Hrvatskoj vojsci ova sposobnost treba jer želimo da Hrvatska vojska bude još jača. Upravo iz tog razloga ustrojili smo ovo moderno Središte koje će biti moderne Šepurine za suvremene izazove Hrvatske vojske."

Govoreći o strateškom značaju Udbine, ministar je naglasio kako je Udbina, nakon Vukovara, Sinja, Ploča, Varaždina i Pule, ključna šesta lokacija strateški važna za Hrvatsku vojsku.

"Danas s ponosom možemo reći da imamo snažnu, obnovljenu Hrvatsku vojsku koja je spremna izvršiti svaku zadaću, vojsku koja ne odustaje," zaključio je ministar Krstičević.

Načelnik Glavnog stožera OSRH prisjetio se zasluga heroja Domovinskog rata vukovarskog branitelja Marka Babića po kojem je Središte dobilo ime. Naglasio je kako je Marko Babić svojim primjerom pokazao kakav vođa mora biti, što je bila i misao vodilja kod davanja imena novoustrojenom Središtu. "Naglasak obuke u Središtu bit će na razvijanju vještina i znanja koji moraju krasiti svakog vođu, a to su: kritično razmišljanje, rješavanje problema, prilagodljivost, kreativnost, otpornost, snalažljivost i timski rad. Tečaj je dizajniran da razvija karakter i vođu kao zapovjednika i obučavatelja. Sav znoj koji će biti proliven u ovom Središtu neznatan je u usporedbi s vrijednosti jedne kapi ljudske krvi. Stoga je prikladan slogan Središta 'Znoj štedi krv', koji je i ratnih godina bio misao vodilja prilikom obučavanja hrvatskih branitelja," rekao je general Šundov. Umirovljeni general-pukovnik Ante Gotovina prisjetio se vremena Domovinskog rata i rekao kako je tadašnje Središte u Šepurinama bilo važno za stvaranje Hrvatske vojske i hrvatskog vojnika sposobnog da u cijelosti izvrši borbenu zadaću koja je pred njim i da se vrati kući. "To je svrha takvog središta. Ovo Središte ubuduće će stvarati takve dočasnike i časnike, koji će biti izvršni zapovjednici i o njima će ovisiti sposobnost i spremnost Hrvatske vojske," istaknuo je.

Pukovnik Tomislav Kasumović istaknuo je kako ustrojavanjem Središta počinje novo razdoblje u obučavanju dočasnika i časnika Hrvatske vojske, koja istodobno dobiva značajnu sposobnost izgrađenu isključivo na

radu, redu i stezi. Čestitajući prvim polaznicima, njih 60, kojima već idućeg dana počinje šestotjedna intenzivna obuka, rekao je: "Obuka koju će provoditi instruktori Središta bit će iznimno zahtjevna i izazovna, a uspjeh pritom mogu jamčiti samo upornost i rad. Ništa neće biti važnije od toga. Ovo nije obuka za slabe tijelom i duhom. Ovo je obuka za one koji žele nešto više od onog što dobivaju u redovitim zadaćama i obvezama. Ovo je mjesto i vrijeme gdje ćete biti stavljeni pred izazove koji će od vas zahtijevati spremnost i upor-

Na otvaranju je prezentirana i atraktivna pokazna vježba pripadnika Središta za razvoj vođa, Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, Zapovjedništva specijalnih snaga i Pukovnije Vojne policije

nost. Isto tako, uvjeren sam da ćeete sve izazove uspješno svladati i u konačnici završiti obuku. Stoga vam želim uspjeh i snagu za sve ono što vas čeka jer samo na takav način možete pomaknuti granice i postati bolji i kvalitetniji vođe.” Pred polaznicima su 34 dana zahtjevne obuke, koja će završiti hodnjom do Knina – simbola pobjede u Domovinskom ratu. Novi sustav obučavanja budućih vođa u SzRV-u usmjeren je na razvoj borbenih vještina, sposobnosti vođenja i psihofizičke izdržljivosti. Oni će potom stečene kompetencije i motivacije prenositi na svoje postrojbe i tako poboljšavati ukupnu kvalitetu obuke, a svojim znanjem i vještinama pridonijet će povećanju ukupne spremnosti Hrvatske vojske. Poseban naglasak u obuci bit će stavljen na

funkcioniranje vođa u otežanim uvjetima i stresnim situacijama kako bi se razvijao karakter vođe kao zapovjednika i obučavatelja, a krasit će ga slogan: “Znoj štedi krv”. Središte je dobilo ime po heroju Domovinskog rata branitelju Vukovara pukovniku Marku Babiću, koji je bio zamjenik zapovjednika 3. bojne 204. vukovarske brigade legendarnog zapovjednika obrane Borova naselja Blage Zadre. Nakon njegove pogibije, Marko Babić preuzeo je zapovjedanje Bojnom. Babić i suborci uspješno su uništavali neprijateljske tenkove na Trpinjskoj cesti, poznatoj kao Groblje tenkova, i uspjeli je obraniti od napada JNA do zadnjih dana Bitke za Vukovar. U sklopu svečanosti otvorena je spomen-soba posvećena heroju Domovinskog rata Marku

Babiću, a uručene su i diplome i značke instruktorima koji su položili obuku za instruktora u novom Središtu.

Tom je prilikom generalu Anti Gotovini simbolično uručena uokvirena beretka, a obitelji Babić značka novoustrojenog Središta. Sestra i brat Marka Babića, Kata Lozančić i Ivan Babić, otvorili su i obilježje Središta. Uzvanici su obišli Zapovjedništvo i naselje za smještaj polaznika obuke “Velebro”, a prezentirana je i atraktivna pokazna vježba pripadnika Središta za razvoj vođa, Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, Zapovjedništva specijalnih snaga i Pukovnije Vojne policije te taktičko-tehnički zbor opreme koja će biti korištena na obuci u SzRV-u. ■

Svečanosti su nazočili predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, ministar obrane Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov i drugi visoki uzvanici

Generalu Anti Gotovini simbolično je uručena uokvirena beretka novoustrojenog Središta

VOJARNA "PUKOVNIK MIRKO VUKUŠIĆ"

ZAVRŠENA OBUKA N

Piloti izvidničko-borbenih helikoptera OH-58D Kiowa Warrior po uzoru na tradiciju konjaničkih postrojbi kroz hrvatsku povijest i u suradnji s Počasnom satnjom Kravat pukovnije izabrali su dio odore hrvatske luke konjice poznat kao kravata (rubac) za svoj simbol. Pilotski rubac uručuje se pilotima na helikopteru OH-58D Kiowa Warrior nakon završetka bojnih gađanja i obuke

Svečanost završetka obuke novih pilota na helikopterima OH-58D Kiowa Warrior održana je 16. rujna u Eskadrili helikoptera 93. zb Hrvatskog ratnog zrakoplovstva u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku. Pilotima su tom prilikom uručeni pilotski rupci.

Svečanosti su nazočili potpredsjednik Vlade i

Pilotski rubac uručuje se izvidničko-borbenim pilotima na helikopteru OH-58D Kiowa Warrior nakon završetka bojnih gađanja i obuke

OJI, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

OVIH PILOTA KIOWA WARRIORA

Svečanost uručenja pilotskog rupca uveličala je i povjesna vojna postrojba Počasna satnija Kravat pukovnije. Njezini su pripadnici izveli prigodni program te svećano vezali rubac svakom od pilota Kiowa

Dar američkih instruktora Eskadrili helikoptera za uspješno provedenu obuku i kvalifikacijska bojna djelovanja 2. i 3. skupine izvidničko-borbenih helikoptera OH-58D Kiowa Warrior. Replika američke konjičke časničke sablje i mača schiavona koji je koristila hrvatska konjica kroz povijest

ministar obrane Damir Krstičević, načelnik Stožera HRZ-a i zamjenik zapovjednika HRZ-a brigadni general Michael Križanec, predstavnici Zadarske županije i Grada Zadra te drugi vojni i civilni uzvanici.

Svečanost uručenja pilotskog rupca uveličala je i povjesna vojna postrojba Počasna satnija Kravat pukovnije. Njezini su pripadnici izveli prigodni program te svećano vezali rubac svakom od pilota Kiowa. Pilotski rubac time postaje prepoznatljiv simbol izvidničko-borbenih pilota na Kiovama. Naime, piloti OH-58D Kiowa Warrior po uzoru na tradiciju konjaničkih postrojbi kroz hrvatsku povijest i u suradnji s Počasnom satnjom Kravat pukovnije izabrali su dio odore hrvatske luke konjice poznat kao kravata (rubac) za svoj simbol. Pilotski rubac uručuje se izvidničko-borbenim pilotima na helikopteru OH-58D Kiowa

Warrior nakon završetka bojnih gađanja i obuke, a izrađen je zajedničkim naporom pilota Eskadrile helikoptera, umjetničke direktorice brenda Croata Mihaele Grnović-Novaković i zapovjednika Počasne satnije Kravat pukovnije Željka Matejčića.

U obraćanju pilotima ministar Krstičević istaknuo je kako je ponosan na naše pilote i tehničare zbog njihova velikog uspjeha, jer su u tako kratkom vremenu ovladali jednim od najmodernijih i najsloženijih borbenih sustava i uveli ga u operativnu uporabu. "To je još jedna u nizu potvrda visoke profesionalnosti i posvećenosti naših pilota, zrakoplovnih tehničara i svih uključenih u proces obuke, upravo onako kako je slučaj kad je u pitanju cijela pobjedička Hrvatska vojska," istaknuo je. "Ponosan sam na vas, pilote helikoptera Kiowa – zračne konjice Hrvatske vojske. Uz profesionalnost, posebno želim pohvaliti inicijativu naših pilota koji nastoje dati novu dimenziju čuvanju tradicije hrvatskih povijesnih postrojbi, kad su odlučili kao dio svoje odore nositi ono po čemu su Hrvati prepoznatljivi u svijetu," naglasio je ministar Krstičević.

General Križanec pilotima je čestitao u svoje i u ime zapovjednika HRZ-a. Istaknuo je kako su vjera, profesionalnost i predanost doveli

do toga da su se spojili sredstva, ljudi i obuka i stvorila se nova sposobnost, za što su najzaslužniji zrakoplovno-tehničko osoblje i zapovjednici 93. zb, ali i djelatnici GS OSRH i MORH-a, koji su imali vjere u HRZ. "Današnji je dan dokaz da smo to povjerenje opravdali," rekao je.

Zapovjednik Eskadrile helikoptera pukovnik Davor Gren posebno je zahvalio američkim instruktorma letenja na potpunom prijenosu taktika, tehnika i procedura, što je omogućilo pilotima i zrakoplovnim tehničarima ovladavanje jednim od najsloženijih i naj sofisticiranijih oružnih sustava. "Nove sposobnosti koje smo dobili uvođenjem helikoptera Kiowa u operativnu uporabu tek trebaju zasjati punim sjajem na hrvatskom nebu," poručio je.

Kao uspomenu na uspješno provedenu obuku 2. i 3. skupine pilota, hrvatske su pilote na poseban način nagradili i američki instruktori letenja koji su obučavali 1. skupinu pilota. Darovali su im dvije replike – američke konjaničke sablje i mača schiavona, koji je kroz povijest koristila hrvatska konjica. Time su još jednom odali priznanje hrvatskim pilotima za profesionalnost, stručnost i brz prijenos znanja u svim fazama obuke te posebno pohvalili postignuća na bojnim gađanjima i raketiranjima. ■

VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu organiziran je 17. rujna svečani doček 10. hrvatskog kontingenta (HRVCON) iz misije potpore miru Odlučna potpora u Afganistanu, koji broji 94 pripadnika Hrvatske vojske. U sklopu hrvatskog kontingenta, iz područja misije vratio se i 41 pripadnik oružanih snaga partnerskih A-5 zemalja, od kojih je 31 pripadnik Vojske Crne Gore, šest pripadnika Vojske Republike Sjeverne Makedonije, dva pripadnika OS-a Albanije te dva pripadnika OS-a Bosne i Hercegovine.

Dočeku su, uz obitelj i prijatelje, nazočili i potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević, izaslanik Predsjednice RH i vrhovne zapovjednice OSRH savjetnik za obranu i nacionalnu sigurnost Zrindo Petener, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov, zamjenik načelnika GS OSRH general-pukovnik Drago Matanović, vojni izaslanici partnerskih zemalja te ostali predstavnici ustrojstvenih cjelina Ministarstva obrane RH i Hrvatske vojske. Minutom šutnje odana je počast preminulom skupniku Josipu Briškom.

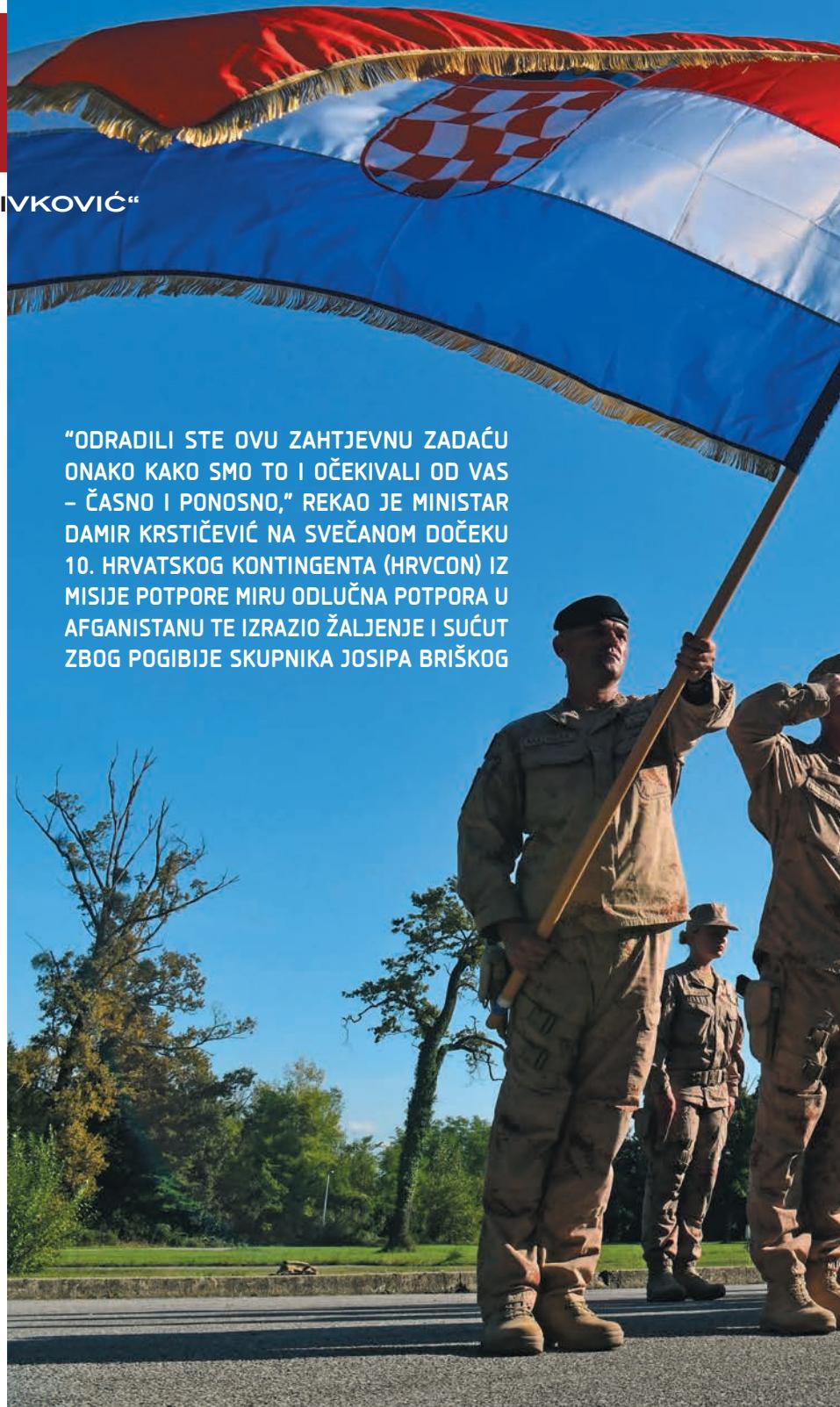
Zapovjednik 10. hrvatskog kontingenta brigadir Dragiša Konsa po dolasku u vojarnu na Plesu predao je prijavak ministru Krstičeviću, koji je čestitao pripadnicima na profesionalno održanoj misiji u Afganistanu: "Odradili ste ovu zahtjevnu zadaću onako kako smo to i očekivali od vas – časno i ponosno. Onako kako to radi Hrvatska pobedička vojska – podignute glave, snažno i s fokusom na zadaću."

Ministar je posebno zahvalio obiteljima pripadnika na razumijevanju i potpori za vojni poziv njihovih najmilijih. Izrazio je žaljenje i sućut zbog pogibije skupnika

Josipa Briškog i rekao kako će sjećanje na njega živjeti zauvijek: "Upravo iz poštovanja prema žrtvi Josipa Briškog, Središte za međunarodne vojne operacije preimenovali smo u Središte za međunarodne vojne operacije 'Josip Briški', koje ćemo svečano otvoriti 1. listopada ove godine."

Izaslanik Zrindo Petener zaželio je dobrodošlicu svim pripadnicima te im čestitao na uspješnoj misiji: "Hvala na savjesno ispunjenim zadaćama, na odgovornom pristupu dužnosti, na uzornom ponašanju te poštovanju koje ste iskazali prema Afganistanu."

General Šundov čestitao je pripadnicima na izvrsno obavljenoj zadaći u misiji potpore miru, na hrabrosti i vojničkom držanju koje su pokazali u najtežim trenucima: "Sudjelovanjem u misiji u Afganistanu još ste jednom potvrdili da pripadamo zajednici profesionalnih i obučenih vojski na čiju potporu naši građani, saveznici i partneri mogu uvijek računati."

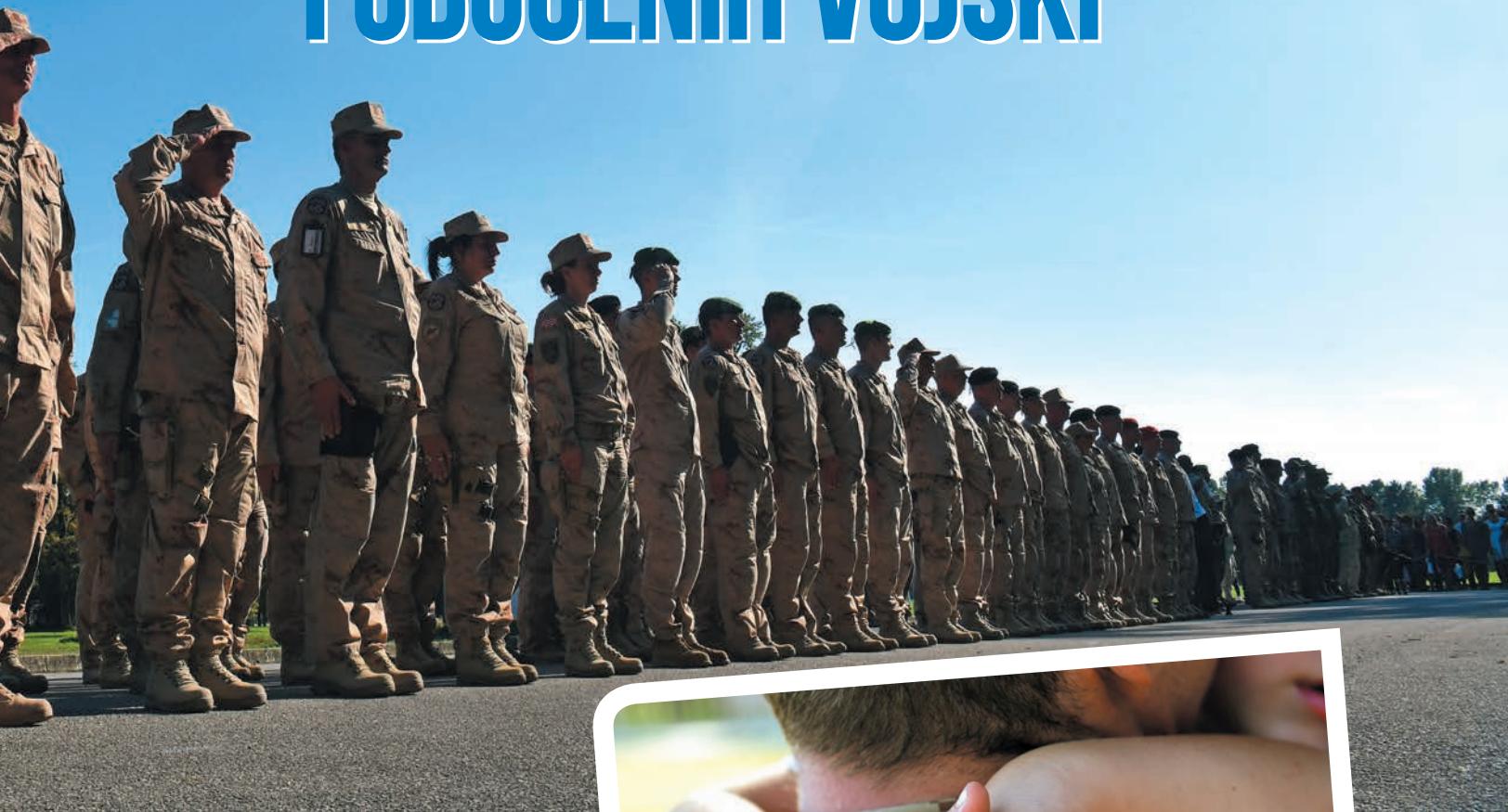
Brigadir Konsa zahvalio je svim pripadnicima misije te rekao kako je 10. HRVCON

zaključio još jednu uspješnu misiju Hrvatske vojske, unatoč tomu što, nažalost, nije protekla bez poteškoća. "Skupnik Josip Briški istinski je živio život vojnika. Bio je ponosan što je nosio odoru hrvatskog vojnika i bio je ponosan što je pripadao posebnoj skupini ratnika – specijalnim postrojbama Hrvatske vojske," naglasio je zapovjednik te izrazio najdublju sućut obitelji stradalog skupnika.

"Moje je iskustvo iz misije pozitivno. Stekli

Doris RAVLIĆ, snimio Tomislav BRANDT

“POTVRDILI STE DA PRIPADAMO ZAJEDNICI PROFESIONALNIH I OBUČENIH VOJSKI”

smo neprocjenjivo iskustvo, kakvo ne možemo steći unutar granica domovine,” rekla je natporučnica Ema Ormanec, liječnica 10. hrvatskog kontingenta.

Ministar Damir Krstičević, general zbora Mirko Šundov, general-pukovnik Drago Matanović i zamjenik zapovjednika Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Boris Šerić uručili su tom prilikom poticajne mjere, nagradni dopust i pohvale za 18 pripadnika 10. HRVCON-a za uspješno obavljene zadaće te ostvarene natprosječne rezultate i dostojanstveno predstavljanje hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora. ■

OBLJETNICA

U Gospiću je 9. rujna obilježena 26. obljetnica operacije Medački džep u nazočnosti visokih vojnih i civilnih dužnosnika, među kojima su bili izaslanik Predsjednice RH i vrhovne zapovjednice OSRH Ante Deur, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora državni tajnik Darko Nekić, izaslanik predsjednika Vlade RH ministar branitelja Tomo Medved, izaslanik potpredsjednika Vlade RH ministra obrane državni tajnik Zdravko Jakop, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra unutarnjih poslova posebni savjetnik umirovljeni general Mladen Markač, zamjenik načelnika GS OSRH general-pukovnik Drago Matanović, župan Ličko-senjske županije Darko Milinović, gradonačelnici na čelu s gradonačelnikom Gospića Karлом Starčevićem, načelnici općina te hrvatski branitelji, sudionici operacije i članovi obitelji poginulih branitelja.

Obilježavanje je počelo budnicom ulicama Gospića, nakon čega je u katedrali Navještenja Blažene Djevice Marije služena misa za sve poginule, nestale i umrle hrvatske branitelje koju je predvodio biskup Zdenko Križić.

Kod spomenika hrvatskim braniteljima u središtu grada položeni su vijenci i zapaljene svijeće, a potom je gospičkim ulicama krenuo

"TREBAMO BITI PONOSNI NA NAŠE ZAJEDNIŠTVO IZ TOG VREMENA, NA NAŠE RATNE ZAPOVJEDNIKE KOJI SU IMALI SNAGE VODITI SVE OVE OSLOBODILAČKE OPERACIJE," REKAO JE IZASLANIK PREDSJEDNICE RH I VRHOVNE ZAPOVJEDNICE OSRH ANTE DEUR

UMEDAČKOM DŽEPU POKAZALI S

mimohod sudionika, nakon čega je uslijedila središnja svečanost. Izaslanik Predsjednice RH i vrhovne zapovjednice OSRH Ante Deur u obraćanju je istaknuo kako "trebamo biti ponosni na naše zajedništvo iz tog vremena, na naše ratne zapovjednike koji su imali snage voditi sve ove oslobođilačke operacije."

"Ovaj dan pokazao je snagu pobjedičke vojske koja će poslije izvesti i Bljesak te Oluju kao završnu operaciju," rekao je Deur.

Izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora državni tajnik Darko Nekić u svojem je govoru izrazio zadovoljstvo što je danas u Gospiću "jer je potrebno čuvati stećevine Domovinskog rata i obilježavati važne događaje. Obiteljima poginulih, umrlih i nestalih branitelja zahvaljujem na tome što su dali svoje živote za Hrvatsku..."

Izaslanik predsjednika Vlade RH ministar branitelja Tomo Medved na svečanosti je izrazio zahvalnost svim žrtvama i njihovim obiteljima. "Izra-

Peta KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT

žavam zahvalnost i svima vama koji ste sudjelovali u vojno-redarstvenoj operaciji Medački džep i svima koji ste sudjelovali u Domovinskom ratu, u obrani svoje Like i svoje domovine Hrvatske,” poručio je ministar Medved. Na svečanosti je o svojim sjećanjima iz operacije Medački džep govorio i Stevo Culej, koji je tada bio pomoćnik zapovjednika Specijalne policije.

Nakon središnje svečanosti položeni su vijenci i zapaljene svijeće u vojarni 9. gardijske brigade Vukovi te kod spomen-obilježja Velebitskim junacima u Rizvanuši, a postavljen je i taktičko-tehnički zbor naoružanja i opreme. U vojno-redarstvenoj operaciji Medački džep u napadnim i obrambenim djelovanjima na hrvatskoj strani sudjelovali

Nakon središnje svečanosti položeni su vijenci i zapaljene svijeće u vojarni 9. gardijske brigade Vukovi te kod spomen-obilježja Velebitskim junacima u Rizvanuši

ČMO SNAGU POBJEDNIČKE VOJSKE

su pripadnici 9. gardijske brigade te skupnih snaga 19 specijalnih jedinica policije MUP-a RH, kao i pripadnici domobrnskih bojni Gospic i Lovinac, 263. izvidničke satnije Zbornog područja Gospic te 71. bojne Vojne policije Rijeka i 111. brigade HV-a.

Tijekom borbenih djelovanja pa do povlačenja hrvatskih snaga, od 9. do 17. rujna 1993., poginulo je šest pripadnika Hrvatske vojske i sedam pripadnika postrojbi Specijalne policije MUP-a, a 53 su ranjena.

Vojarna u Gospicu preimenovana je u čast i spomen na slavnu ratnu 9. brigadu Hrvatske vojske, legendarne Vukove, a tradiciju 9. brigade danas nastavlja Bojna Vukovi u sastavu Gardijske mehanizirane brigade. ■

Sava Star

8

U OKVIRU PREZENTACIJE SEDME BILATERALNE VJEŽBE HV-a I BRITANSKE KOPNENE VOJSKE PRIPADNICI BOJNE GROMOVI I PUKOVNIJE QUEEN'S OWN YEOMANRY PRIKAZALI SU NA POLIGONU "CRVENA ZEMLJA" NAPAD NA UTVRĐENI PROTIVNIČKI POLOŽAJ I ZASJEDU ZA PJEŠAČKU OPHODNU

Stojimo na uzvisini na poligonu "Crvena zemlja" i promatramo točku koja se nalazi nekoliko stotina metara iznad nas. Riječ je o strojnici uporištu, no dobro je zamaskirano granama i okruženo grmljem pa se čuvari položaja ne vide. Uskoro primjećujemo da se prema točki s naše desne strane prikradaju vojnici, možda njih petnaestak. Predaleko smo da bismo vidjeli, no nose odore Hrvatske i Britanske kopnene vojske te oznake bojne Gromovi Gardijske mehanizirane brigade i pričuvne pukovnije Queen's Own Yeomanry Kraljevskog oklopног korpusa

(Royal Armoured Corps). Uskoro počinje koncert, vatra s obiju strana. Vojnici koji napadaju strojnički položaj nisu sami. Imaju potporu koju ne vidimo, no koja se također nalazi na uzvisini pa buka postaje sve jača. Nakon desetak minuta pucnjava prestaje i spuštamo se prema položaju. Strana u napadu (tj. plavi), pobijedila je i osvojila uporište iz kojeg su štektale britanska strojnica L7 General Purpose Machine Gun (GPMG) kalibra 7,62 x 51 mm te jurišne puške L85A2 (SA80) kalibra 5,56 x 45 mm. Svi sudionici akcije, i "crveni" i "plavi", postrojavaju se i slušaju

riječi dvojice visokih časnika – zapovjednika Gardijske mehanizirane brigade brigadnog generala Tihomira Kundida i zapovjednika 4. pješačke brigade Britanske kopnene vojske brigadnog generala Olivera Browna. Generali hvale vojнике i način na koji su izveli akciju, ali i naglašavaju važnost događaja u kojem sudjeluju. To je Sava Star 19, bilateralna vježba Hrvatske kopnene vojske i Britanske kopnene vojske koja je postala tradicionalna i od 5. do 22. rujna provodi se već sedmi put. Za Hrvatsku vojsku cilj vježbe je uvježbavanje pješačkog voda/sat-

nije u međunarodnom okruženju i pružanje potpore uvježbavanju pješačkih snaga OS-a Ujedinjenog Kraljevstva. Sve skupa, na vježbi Sava Star 19 obučno-vježbovnu skupinu čini oko 200 hrvatskih i britanskih vojnika. Mi smo, zapravo, nazočili demonstraciji vježbe za predstavnike Diplomatskog i Vojnodiplomatskog zbora, ustrojstvenih cjeolina MORH-a i HV-a te nekih od savezničkih vojski. "Akcija je bila zanimljiva. Provoditi je zajedno s Britancima jedno je sasvim novo iskustvo," govori nam vojnikinja Natalija Mladenović. No, jednak

Domagoj VLAHOVIC, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

su zanimljivi vojnički razgovori kad akcije nema: "Razgovaramo o opremi, naoružanju, sve nam se to dosta razlikuje. Što se tiče procedura, one su u jednom dijelu slične, u drugom različite." "Vidjeli ste vrlo uspješnu napadnu operaciju. Prije nje provodili smo vrijeme zajednički se uvježbavajući, uskladjujući postojeće razlike. Hrvatski vojnici napad su proveli fantastično, bili su vrlo brzi i agresivni. Vaša oprema i naoružanje? Najviše nam se svidiaju radiouredaji koji su dosta manji i lakši od naših, kao i puška VHS. Ovdašnji teren iznimno je izazovan. Mi imamo više ravnih, otvorenih područja, a i vrijeme u sjevernoj Engleskoj, gdje uglavnom vježbamo, puno je vlažnije i kišovitije," rekao nam je britanski natporučnik Geraint Bartie. Napad na uporište nije bio sve što smo tog dana vidjeli od pripadnika dviju savezničkih vojski. Uskoro krećemo prema šumovitom, crnogoričnom dijelu velikog poligona i ulazimo dublje među drveće. Jedva primjećujemo ležeće vojnike koji su zauzeli položaje iza stijena i stabala i gledaju cestu koja se nalazi možda dvadesetak metara nizbrdo. Lokacija je izvrsna za postavljanje

QUEEN'S OWN YEOMANRY

Yeoman je engleska riječ prvi put zabilježena oko 1300. godine. Označavala je pripadnika klase maloposjednika, ranga ispod plemićkog. Poslije se odnosila na uglednog služitelja monarha ili plemića visokog ranga.

Queen's Own Yeomanry laka je konjanička postrojba u pričvu Britanske kopnene vojske, specijalizirana za izvidničke zadaće. Danas u KoV-u postoje četiri pričuvne pukovnije u čijem se imenu čuva tradicionalni izraz "yeoman".

Postrojba je aktivna od 1971. godine. Ustrojena je od pet postrojbi iz regije Midlands, sjeverne Engleske i jugozapadne Škotske. Čine je pričuvnici, koji po potrebi bivaju angažirani širom svijeta, a u novije su vrijeme sudjelovali u misijama u Afganistanu (operacija Herrick) i Iraku (operacija Telic). Baza pukovnije u vojarni je "Fenham Barracks" u Newcastleu, a postrojbe su još razmještene u Yorku, Wiganu i Chesteru.

Dubravka MARIĆ

STRIKE

19

zasjede koja čeka protivničku pješačku ophodnju. Oper prolazi desetak minuta i ponavlja se scenarij s pucnjavom i vikanjem. "Finale" se ponavlja, pobijeduju "plavi", a zapovjednici izražavaju zadovoljstvo načinom na koji su zajednički provedene sve potrebne taktike i procedure. Cilj je da svi budu što više zajedno na terenu, da iskoriste sve što "Crvena zemlja" nudi za uvježbanje. Terenski dio kojem smo nazočili provodi se neprekidno tijekom šest dana, a mješovita satnija Hrvata i Britanaca cijelo to vrijeme konstantno provodi operacije. Satnik Frano Šesto, zapovjednik 1. satnije Gromova, u ulozi je časnika za vezu i glavni je komunikacijski most između pripadnika dviju vojski. "Svi sudionici dosta su uzbudjeni, vesele se iskustvima koja će steći na vježbi. Ovakvi događaji povećavaju interoperabilnost nas i partnera iz NATO-a. Ukratko, vježbom poboljšavamo svoje zajedničke sposobnosti djelovanja, no i one koje su specifično naše. S naše strane, dobro je i što smo na Crvenoj zemlji. Gromovi vježbaju na svim poligonima u Hrvatskoj, ali ovdje nešto manje," zaključuje satnik Šesto. ■

INTEGRACIJSKA OBUKA

NA VOJNOM POLIGONU "EUGEN KVATERNIK" NA SLU NJU PROVEDENA JE INTEGRACIJSKA OBUKA NOVIH PRIPADNIKA BOJNE PUME NA KOJOJ SU OBNOVILI ZNANJA SA SPECIJALISTIČKE OBUCE TE USVOJILI NEKA NOVA KOJA ĆE IM KORISTITI U BUDUĆEM RADU

"Nadam se da ste spremni za daljnje zadaće koje vas čekaju u postrojbama. Jeste li spremni? – Jesmo!!!," odzvanjali su vojnički uzvici slunjskim poligonom 12. rujna, kad su se novoprdošli pripadnici bojne Pume postrojili po završetku uspješno provedene vježbe.

Riječ je o završnoj vježbi integracijske obuke novih pripadnika postrojbe, koja je trajala četiri tjedna. Budući da su je uspješno završili, svi će 20. rujna u Varaždinu dobiti žute beretke. "Čestitam vam na uspješno završenoj obuci. Svi ste zaslužili beretke koje ćete s ponosom nositi," rekao im je na poligoni zamjenik zapovjednika bojne Pume satnik Krunoslav Slavinec, koji je izrazio zadovoljstvo provedenom vježbom. "Zadovoljan sam i ovo što ste imali priliku vidjeti temelj je na kojem se treba dalje graditi, a u budućnosti ove mlade pripadnike čekaju sve složenije zadaće," rekao nam je zamjenik zapovjednika bojne Pume satnik Krunoslav Slavinec

"Zadovoljan sam i ovo što ste imali priliku vidjeti temelj je na kojem se treba dalje graditi, a u budućnosti ove mlade pripadnike čekaju sve složenije zadaće," rekao nam je zamjenik zapovjednika bojne Pume satnik Krunoslav Slavinec

NOVE SVOJ

pripadnike čekaju sve složenije zadaće," rekao nam je zamjenik zapovjednika, koji je pažljivo pratio tijek vježbe. Prvi je u akciju borbenim vozilima do područja obrane krenuo mehanizirani vod, koji je uskoro nestao iz našeg vidokruga. Zatim se u daljinu nakon nekog vremena mogla čuti paljba, što je značilo da je vježba u punom jeku. Kad je sve bilo gotovo, sudionici vježbe okupili su se u postroj, gdje su primili čestitke nadređenih i instruktora.

U zadnjem tjednu integracijske obuke novi pripadnici obnovili su znanja sa specijalističke obuke te usvojili neka nova koja će im koristiti u budućem radu. Završna vježba, na kojoj su uz vojnike sudjelovali

Petra KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT

PUME POKAZALE SVE SPOSOBNOSTI

skupnik Andrej
Franc, instruktor na
integracijskoj obuci
novopridošlih Puma

vojnik Ivan
Filipović,
polaznik
obuke

vojnikinja Ozana
Ivančan, polaznica
obuke

Vojnici su ovdje pokazali ono što smo uvježbavali – spremnost, snagu, motiviranost, psihofizičku spremnost te su sve što je bilo zadano izvršili na visokoj razini.

Obuka je bila intenzivna i zahtjevna. Morali smo izvršiti brojne zadaće kako bismo pristupili ovoj vježbi. Uglavnom je riječ o psihofizičkim pripremama kojima smo stvorili uvjete za izlazak na vježbu. Prikazali smo svoju integracijsku sposobnost za izvršavanje zadaća, upotpunili znanje te stvorili preduvjete za daljnji razvoj vještina. Ponosno ću nositi beretku koja je pripadala 7. gardijskoj brigadi.

Obuka je bila intenzivna i zanimljiva. Prolazili smo ono što smo prošli na prethodnoj obuci te usvojili nova znanja. Vježba je dobro provedena i nitko nije ozlijeden. Spremna sam i veselim se uručenju beretki.

i novopridošli dočasnici, bila je prikaz tih sposobnosti. Voditelj integracijske obuke nadnarednik Mario Medenjak opisao nam je kako je to izgledalo: "Svi su vojnici prvotno bili upoznati s dužnostima i zadaćama postrojbe: provedbom obrane, proved-

bom napada i protunapada, ovisno o situaciji. Također, upoznali smo ih pojedinačno s dužnostima koje ih čekaju u satnijama i vodovima u koje su raspoređeni te ih pripremili za daljnja sudjelovanja na vježbama i obukama." Četiri tjedna trajala je terenska i taktička obuka, a tjedan poslije na redu je onaj svečani, ceremonijalni dio – uručenje beretki.

Tijekom tih nekoliko tjedana provodila se obuka mehaniziranog voda na području obrane – pokret do područja obrane, zauzimanje obrane i radnje u obrani, reakcije na topničke napade, reakcije na kemijske napade, zatim reakcije na izravnu paljbu. Bilo je tu i zbrijnjavanje ranjenih te izvlačenje na pričuvne položaje zbog nemogućnosti odupiranja napadu, konsolidacija i reorganizacija, te na kraju odbijanje protivničkog napada.

“KRILA OLUJE”

Uspješno održan jubilarni 200-ti nastup “Krila Oluje” svečano je obilježen u 93. zrakoplovnoj bazi u Zemuniku. Uz vodene to-pove i slavljeničku tortu, uzvanici i kolege iz 93. zb predvođeni ministrom obrane Damijom Krstićevićem dočekali su pilote “Krila Oluje” i uputili zajedničku čestitku akrobatskoj grupi za uspješnih 200 nastupa tijekom proteklih 14 sezona

EUROPSKIM DVOKOR JUBILARNOG D

Kroz protekla je dva tjedna akrobatska grupa “Krila Oluje” na najbolji mogući način privela kraj svoj četrnaestogodišnji put prema jubilarnom dvjestotom nastupu. Sve je počelo njezinim četvrtim sudjelovanjem na jednom od najpoznatijih svjetskih aeromitinga, austrijskom Airpoweru u zb “Zeltweg”. Bio je to ukupno peti aeromiting u Austriji na kojem je naša grupa sudjelovala, što je izdignulo Austriju iznad preostalih 14 zemalja u kojima je imala priliku nastupiti.

Nakon nastupa u planinskom klancu u švicarskom Mollisu krajem kolovoza, čak i tradicionalno zahtjevan reljef oko zb “Zeltweg” činio se idealnim terenom za izvedbu punog programa, no vremenske su se (ne)prilike pobrinule da ipak ne prođe sve baš tako glatko. Promjenjivo vrijeme prvog dana mitinga bilo je jedva dovoljno dobro za izvedbu punog programa “Krila Oluje”, no gledatelji koji su posjet ostavili za subotu nisu bili te sreće. Zbog niske naoblake bilo je nemoguće izvesti sve vertikalne manevre te je grupa izvela svoj srednji (*rolling*) program. Dovoljno za prikaz vještine hrvatskih pilota, ali ne i cijelog arsenala kojim “Krila Oluje” raspolazu. Zaista je nevjerojatno koliko su upornosti i strpljenja pokazali nazočni gledatelji. Unatoč gotovo neprekidnoj kiši, u iznimno su velikom broju dočekali “Krila Oluje”, koja su nastupila među zadnjim sudionicima subotnjeg programa.

Među zapaženijim nastupima, kao i uvek, bile su najpoznatije akrobatske grupe, po najprije talijanska “Frecce Tricolori”, španjolska “Patrulla Águila” i švicarska “Patrouille Suisse”, kao i dobro poznata civilna grupa “Breitling Jet Team”.

Vrijeme između Airpowera i Sanicole Airshowa naša je akrobatska grupa iskoristila za realizaciju prije pokrenute inicijative o letu potpredsjednika Vlade i ministra obrane Republike Hrvatske Damira Krstićevića s grupom “Krila Oluje”. Tijekom tridesetak minuta leta na poziciji #4 repnog pratitelja, ministar je imao priliku vidjeti nekoliko osnovnih akrobatskih manevra koje grupa izvodi u svojem programu, poput petlje, bačvastog valjka i kose petlje, ali i one po kojima je najpoznatija, kao što je trostruko ogledalo. Uz ministra Krstićevića, na tom se letu pilotima grupe pridružio i zapovjednik HRZ-a brigadni general Mato Mikić.

Već idućeg jutra grupa je poletjela na svoje treće gostovanje u Belgiji, ovaj put na Sanicole Airshow, aeromiting u civilno-vojnoj organizaciji s 41 godinom tradicije. Svi su vojni sudionici bili smješteni u zb “Kleine-Brogel”, a program se odvijao na svega pet milja udaljenom letjelištu.

Treći put u ovoj sezoni “Krila Oluje” našla su se na istom aeromitingu sa švicarskom akrogrupom “Patrouille Suisse” i Breitling Jet Teamom, koji su iznenadili publiku zajedničkim preletom u nedjelju, simbolično obilježavajući razlaz poznatog i dobro uhođanog civilnog tima i njegova dugogodišnjeg švicarskog pokrovitelja, proizvođača satova Breitling.

Za nekoliko desetaka tisuća posjetitelja posebna je atrakcija bio nastup ukrajinskog Su-27, koji je, nažalost, izведен prilično rezervirano i oprezno, iako je taj legendarni avion već samom pojmom impresivan. Ide-

Damir BARIŠIĆ, Foto: Krila Oluje, Mladen ČOBANOVIĆ

Program na Sanicole Airshowu 2019 pratio je i veleposlanik Republike Hrvatske u Kraljevini Belgiji Josip Paro

RAKOM DO VJESTOTOG NASTUPA

alno vrijeme omogućilo je da "Krila Oluje" izvedu puni program i još se jednom na najbolji način predstave belgijskoj publici. Iako su tradicionalno najveći poklonici "Krila Oluje" njihovi kolege piloti, koji najbolje razumiju zahtjevnost manevara koje

naša grupa izvodi, njezin je program na Sanicole Airshowu 2019 bio jednak dobro prihvaćen među brojnim gledateljima, kao i VIP uzvanicima, među kojima je bio i veleposlanik Republike Hrvatske u Kraljevini Belgiji Josip Paro. U arhivi "Krila Oluje"

taj će aeromiting ostati upamćen i po zanimljivom i emotivnom detalju. Prvi put u povijesti piloti "Krila Oluje" imali su priliku susresti pilote brazilske akrogrupe "Esquadrilha da Fumaça". U njezim su iznimno zahtjevnim manevrima "Krila Oluje" u prvim godinama svojeg postojanja redovito pro-nalazila inspiraciju.

Uspješno održan jubilarni 200-ti nastup "Krila Oluje" bilo je potrebno dostoјno obilježiti, za što su se u 93. zb posebno pripremili. Uz vodene topove i slavljeničku tortu, uzvanici i kolege iz 93. zb

“KRILA OLUJE”

predvođeni ministrom Krsitićevićem dočekali su pilote "Krila Oluje" i uputili zajedničku čestitku akrobatskoj grupi za uspješnih 200 nastupa tijekom proteklih 14 službenih sezona.

Tim je nastupima završila međunarodna sezona za 2019. godinu. Preostaje nekoliko manjih nastupa u Hrvatskoj te obuka novih članova kako bi grupa spremna i u punom sasta-

vu dočekala godinu u kojoj obilježava 15. rođendan i u kojoj se prvi put u Hrvatskoj organizira međunarodni vojni aeromiting. Sad već uobičajeni dolasci najpoznatijih svjetskih akrobatskih grupa,

kao što su "Frecce Tricolori", "Red Arrows" i "Patrouille de France" u Zadar, dovoljno govore o renomeu "Krila Oluje" na svjetskoj zrakoplovnoj sceni te su najbolja najava za CROIMAS 2020. ■

Domagoj Vlahović, snimio Mladen Čobanović

Misno slavlje predvodio je vojni ordinarij u RH mons. Jure Bogdan u koncelebraciji s biskupom ordinarijem Gospicko-senjske biskupije

ODRŽANO 4. VOJNO HODOČAŠĆE HKoV-A

U Udbini je održano 4. vojno hodočašće HKoV-a, koje je s otprilike pet stotina sudionika započelo križnim putem od crkve sv. Marka Groba do crkve hrvatskih mučenika. "Hrvatski je vojnik profesionalac, ali je prije svega čovjek srca, duše i obitelji," istaknuo je vojni ordinarij tijekom propovijedi...

U organizaciji Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske 12. rujna 2019., u Udbini je održano 4. vojno hodočašće HKoV-a. Uz pripadnike najbrojnije grane Hrvatske vojske, na hodočašću su sudjelovali i potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov, zapovjednik HKoV-a general-bojnik Siniša Jurković, glavni inspektor obrane general-bojnik Slaven Zdilar, zapovjednik ZSS-a brigadni general Perica Turalija, posebni savjetnik ministra obrane Božo Kožul, pripadnici ustrojstvenih cijelina MORH-a, HV-a, MUP-a i drugi. Zapovjednik hodočašća bio je pukovnik Tomislav Kasumović.

Hodočašće s otprilike pet stotina sudionika započelo je križnim putem od crkve sv. Marka Groba do crkve hrvatskih mučenika gdje je misno slavlje predvodio vojni ordinarij u RH mons. Jure Bogdan u koncelebraciji s biskupom ordinarijem Gospicko-senjske biskupije mons. Zdenkom Križićem te drugim svećenicima Vojne i Gospicko-senjske biskupije.

Na početku mise monsinjor Bogdan pozvao je hodočasnike da se pomole za nedavno poginule hrvatske vojнике Josipa Briškog i Josipa Perića te sve pokojne pripadnike HKoV-a. "Okupili smo se ovdje da bismo stekli duhovnu

snagu za vojni poziv koji je jako zahtjevan i uvijek je bio poseban. Hrvatski vojnik nije niti stroj niti broj, nego osoba sa svojom duhovnošću, kulturom ponašanja i dostojanstvom, predstavlja domovinu koju svi trebamo čuvati i braniti. Hrvatski je vojnik profesionalac, ali je prije svega čovjek srca, duše i obitelji," istaknuo je vojni ordinarij tijekom propovijedi.

Nakon mise monsinjor Križić u znak zahvalnosti za suradnju Hrvatske vojske i biskupije uručio je ministru Krstičeviću i pukovniku Kasumoviću slike s prikazom hrvatskog ratnika Bernardina Frankopana. Hodočašće je završilo molitvom i polaganjem vjenaca te paljenjem svjeća za sve hrvatske mučenike, poginule i umrle branitelje kod križa u Memorijalnom parku kraj crkve hrvatskih mučenika. ■

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

"Uspostavom sustava domovinske sigurnosti povećana je brzina reakcije, učinkovitost, kvalitetna organizacija, predviđanje i pravodobna reakcija," rekao je ministar obrane Damir Krstičević na prvoj međunarodnoj konferenciji Domovinska sigurnost i upravljanje u krizama održanoj 17. rujna u Zagrebu

"PREVENCIJA ŠTETNIH DO TEMEI USPJEHA SUSTAVA DOMOVINSKE SIGURNOSTI"

U organizaciji Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Jutarnjeg lista održana je 17. rujna u hotelu Esplanade u Zagrebu prva međunarodna konferencija Domovinska sigurnost i upravljanje u krizama.

Konferenciji je, uz vrhunske domaće i inozemne stručnjake iz područja sigurnosti, nazočila predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar-Kitarović, izaslanik predsjednika Vlade potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar vanjskih i europskih poslova Goran Glić Radman, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zbora Mirko Šundov i drugi visoki uzvanici. U sklopu konferencije održan je i panel na kojem su sudjelovali stručnjaci iz područja sigurnosti i upravljanja krizama iz Europske unije i NATO-a – direktor za operacije i planiranje (NATO International Military Staff) general Timothy Bevis i zamjenik generalnog direktora za sigurnost, migracije i unutarnje poslove EU-a Olivier Onidi.

Na panelu su sudjelovali i direktor Glavnog stožera Oružanih snaga RH viceadmiral Robert Hranj, predstavnik Nacionalne garde Minnesota umirovljeni brigadir Matthew Vatter, ravnatelj Ureda za upravljanje hitnim situacijama američkog grada Saint Paula Rick Larkin, predstavnik Sveučilišta Leiden iz Nizozemske prof. dr. Arjen Boin i predstavnik Sveučilišta Bar-Ilan iz Izraela prof. dr. Shlomo Shapiro, direktor Synergies International Consultinga iz Austrije Wolfgang Krajic, pročelnik Hrvatske gorske službe spašavanja Josip Granić te predstavnik Instituta za sigurnosne politike Filip Dragović.

Glavni urednik Jutarnjeg lista Goran Ogurlić pozdravio je sve okupljene i zahvalio im na odazivu na konferenciju. Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović u svojem obraćanju izrazila zadovoljstvo što je međunarodna konferencija o domovinskoj sigurnosti i upravljanju u krizama organizirana upravo u Hrvatskoj.

“Ovo je jedno od pitanja koje se tiče svakog građanina naše države. Danas je naša sigurnost izložena izazovima i prijetnjama i tradicionalni

OJI, snimio Tomislav BRANDT

Konferenciji je, uz vrhunske domaće i inozemne stručnjake iz područja sigurnosti, nazočila predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar-Kitarović, izaslanik predsjednika Vlade potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar vanjskih i europskih poslova Goran Gličić Radman, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zborni Mirko Šundov i drugi visoki uzvanici

sigurnosni sustavi s njima sve teže drže korak i od tih se izazova ne može ogradići nego međunarodnom suradnjom i partnerstvom," poručila je Predsjednica i zahvalila ministrima Krstičeviću i Božinoviću na potpori koju su pružali i pružaju razvoju sustava domovinske sigurnosti.
"Vjerujem da smo u ovoj izgradnji sustava postigli mnogo, no još je puno posla pred nama.

je, izgrađivati buduće lideru u tom zahtjevnom funkcionalnom području.

"To će biti velik doprinos jer trenutačno u Republici Hrvatskoj ne postoji klasifikacijski okvir za stvaranje te vrste stručnjaka. Iznimno je važno dograđivati operativni okvir. Po uzoru na sektorsko Zapovjedno-operativno središte, potrebno nam je nacionalno situacijsko/krizno središte kao analitičko-informacijsko-komunikacijsko tijelo koje pomaže Koordinaciji i kriznim stožerima koji se ustrojavaju na državnoj razini za različite vrste kriza. Potreba ustrojavanja i djelovanja takvog središta prepoznata je u prijedlogu Strategije nacionalnog razvoja 2030. godine. Naravno da nam je želja izgraditi središte puno prije tog roka," rekao je.

SINERGIJA SVIH SASTAVNICA SUSTAVA

Ministar Krstičević u svojem je obraćanju podsjetio kako je sustav domovinske sigurnosti uspostavljen 2017., kad su doneseni Strategija nacionalne sigurnosti i Zakon o sustavu domovinske sigurnosti. Zahvalio je pritom predsjednici Kolindi Grabar-Kitarović na prepoznavanju važnosti uspostave sustava domovinske sigurnosti.

"Temelj uspješnosti sustava domovinske sigurnosti jest upravo prevencija štetnih događaja. Kroz prevenciju sprečavamo nastajanje krize ili smanjujemo razmjere krize ako se krizna situacija već dogodila. Svjesni smo da je to teška zadaća, puno je posla još uvijek pred nama, ali smatramo kako je to jedini ispravan put. Zato kroz prevenciju kao prvi preduvjet te uz sinergiju svih sastavnica sustava, kroz adekvatne sposobnosti predviđanja, kroz sustav naučenih lekcija, kroz koordinaciju i decentralizaciju sustava nastavljamoštiti naše građane, našu kritičnu infrastrukturu i našu domovinu," zaključio je ministar obrane.

Ministar Krstičević zahvalio je na kraju svim sastavnicama sustava domovinske sigurnosti na doprinisu u njegovoj izgradnji. "Zahvaljujem pripadnicima civilne zaštite, vatrogascima, policijskim, vojnicima, pripadnicima Hrvatske gorske službe spašavanja, Hrvatskog Crvenog križa, Hitne medicinske službe, brojnim profesionalcima, dragovoljcima, građanima koji svojim angažmanom potpuno potvrđuju značenje sintagme Partnerstvo za sigurnost," rekao je.

Ministar Božinović pohvalio je ideju organiziranja ovakve međunarodne konferencije i rekao kako se

hrvatska nacionalna sigurnost značajno razvila od završetka Domovinskog rata te kako je upravo obrana zemlje uvelike definirala smjerove razvoja hrvatske nacionalne sigurnosti.

"Moram reći kako upravo područje sigurnosti pokazuje važnost pristupanja NATO-u i Europskoj uniji. Upravo na taj način jačamo nacionalni sustav fondovima EU-a, a poimanje sigurnosti članstvom u NATO-u dobiva novu konotaciju sigurnosti, odnosno širi nam vidike i izvan naših granica," poručio je ministar Božinović te izrazio zadovoljstvo što se danas sigurnost hrvatskih građana može štititi na najbolji mogući način.

Na prvoj međunarodnoj konferenciji o sustavu domovinske sigurnosti predstavljen je logo sustava domovinske sigurnosti, koji predstavlja simbole sustava domovinske sigurnosti i povezanost vojno-sigurnosnog s civilnim sustavom.

Središnji dio logotipa stilizirani štit i mač u bojama hrvatske zastave, a štit i mač univerzalni su simboli obrambeno-sigurnosnog sustava. Središnji dio uokviren je hrastovom i maslinovom grančicom povezanim lantom. Hrastova grančica označava pripadnost vojno-sigurnosnom sustavu, a maslinova civilnom. Lenta je spojena hrvatskim tropletom.

Ciljevi prve međunarodne konferencije o sustavu domovinske sigurnosti bili su analizirati postignuća i područja mogućih poboljšanja sustava domovinske sigurnosti od donošenja Zakona o sustavu domovinske sigurnosti u listopadu 2017. godine pa do danas te ukazati na daljnji smjer razvoja sustava domovinske sigurnosti.

Također, jedan od ciljeva bilo je upoznavanje s vrstama i izvorima kriza za koje se moramo pripremiti kao država i društvo, odlikama i oblikovanjem učinkovitog upravljanja u krizama odnosno kriznom upravljanju, potrebnim sposobnostima, nacionalnim i međunarodnim odgovorima, naučenim lekcijama i izazovima iz suvremenih kriza te kriznim komuniciranjem.

Jedan od vrlo važnih ciljeva bio je i upoznati se s NATO-ovim i EU-ovim sustavom upravljanja u krizama, trenutačnim stanjem, smjernicama i vizijom razvoja te dobiti vrijedne upute, smjernice i savjete za razvoj nacionalnog priručnika za upravljanje u krizama. ■

OGAĐAJA SIGURNOSTI"

To je posao koji nikad neće prestati," zaključila je Predsjednica.

Ministar obrane Damir Krstičević, koji je ujedno i predsjednik Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti, istaknuo je kako je sustav domovinske sigurnosti brend Vlade Republike Hrvatske i naglasio kako je njegovom uspostavom povećana brzina reakcije, učinkovitost, kvalitetna organizacija, predviđanje i pravodobna reakcija.

"U mandatu ove Vlade prvi smo put pokrenuli izradu Priručnika za upravljanje u kriznim i izvanrednim stanjima u 2020. godini, kojim će se opisati konkretnе uloge i zadaće pojedinih sastavnica sustava s naglaskom na faze pripravnosti i odgovora na pojedine vrste kriza. Ustrojen je međuresorni tim koji radi na priručniku," najavio je ministar Krstičević i rekao kako se sustav nastavlja poboljšavati i graditi iz dana u dan te kako sinergija koja povezuje sve sastavnice načigled daje rezultate.

"Policija, Hrvatska vojska, civilna zaštita, vatrogasci, sigurnosno-obavještajni sustav, lokalna zajednica, udruge, građani – svatko daje svoj doprinos," rekao je ministar obrane.

Ministar Krstičević istaknuo je kako će značajan doprinos razvoju sustava domovinske sigurnosti biti pokretanje Studija domovinske sigurnosti, koji će djelovati u okviru Sveučilišta za obranu i sigurnost "Dr. Franjo Tuđman" i koje će, objasnio

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16 i 30/18) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/16-03/1, URBROJ: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016., objavljuje

**INTERNI OGLAS
za popunu dužnosti**

1. stožerni časnik (Evaluations), OF-4, Plans Directorate, J7, Evaluation Branch, SHAPE, Mons, Kraljevina Belgija

Uvjeti:

- pripadnost grani: KoV
- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020.

2. stožerni časnik (Targeting), OF-3, DCOS Operations, J3, J3/5 Synchronization&Execution Branch, Targeting Section, JFC, Brunssum, Kraljevina Nizozemska

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: COSMIC TOP SECRET
- iskustvo na poslovima definiranja ciljeva i ICC JTS
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020.

3. stožerni časnik (Rotary Wing/Support Ops), OF-3, DCOS Plans, A3, Air Enablers Branch, Support Ops Section, AIRCOM HQ, Ramstein, SR Njemačka

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

4. Section Head (IM and FAS), OF-3, DCOS Operations, G3 Division, Operations Directorate, LANDCOM HQ, Izmir, Republika Turska

Uvjeti:

- pripadnost grani: KoV
- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020.

5. Staff Assistant (SIGINT Ops), OR-7, DCOS, G2 Division, Intelligence Acquisition Branch, Single Source Management Section, LANDCOM HQ, Izmir, Republika Turska

Uvjeti:

- pripadnost grani: KoV
- znanje engleskog jezika: SLP 3322
- sigurnosni certifikat: COSMIC TOP SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

6. Branch Head (Operations Support) / Deputy NCS, OF-4, Operations Directorate, Maritime Operations (General), NATO Shipping Centre, MARCOM HQ, Northwood, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Post Nr. OMC-OSSX 0010

Uvjeti:

- osobni čin: kapetan fregate
- rod: mornarica
- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020.

7. Plans and Policy Adviser, OF-4, NATO-ov Ured za vezu, Beograd, Republika Srbija

Uvjeti:

- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- znanje engleskog jezika: SLP 3333 ili ALCPT 85 %
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- iskustvo s NATO-ovom politikom i procedurama
- iskustvo rada u međunarodnim operacijama
- poznavanje NATO-ova programa pomoći
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020.

8. stožerni časnik (Strategic Analyst), OF-4, USCENTCOM J5 Combined Strategic Analysis Group (CSAG), Tampa, SAD

Uvjeti:

- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- znanje engleskog jezika: SLP 3332
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020.

9. voditelj Odjela za obuku i edukaciju, OF-4, NATO-ov Centar izvrsnosti za planinsko ratovanje (NATO MW COE), Polje, Republika Slovenija

Uvjeti:

- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- poznavanje NATO-ova standarda i postupaka u području izobrazbe i obuke
- iskustvo u stožernom radu
- iskustvo u planirajući i provedbi obuke i tečajeva
- iskustvo u multinacionalnom radnom okružju
- aktivno služenje aplikacijama za izradu prezentacija, tabličnih prikaza i baza podataka
- Poželjni uvjeti:
 - iskustvo u planinskom ratovanju
 - završeni tečajevi vezani uz planinsko ratovanje

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: travanj 2020.

10. Surv Operator (GMTI), OR-6, ACO, NATO AGSF, Operations Wing, ISR (MOB) Squadron, Sigonella, Talijanska Republika

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3322
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020.

Dužnosti se popunjavaju u trajanju od tri godine.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 5/15, 50/16 i 30/18) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/16-03/1, URBROJ: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016., objavljuje

**INTERNI OGLAS
za popunu dužnosti**

1. Načelnik odjela, zamjenik vojnog predstavnika za NATO, Odjel za NATO, Vojno predstavništvo RH pri NATO-u i EU-u, Stalno predstavništvo RH pri Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Obvezni uvjeti:

- ustrojeni čin: brigadir/kapetan bojnog broda
- znanje engleskog jezika: STANAG 3333 ili ALCPT 85 %
- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET.

Dopunski (poželjni) uvjeti:

- četvrta razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- PDS/doktor-magistar znanosti
- iskustvo u obnašanju zapovjednih i voditeljskih dužnosti na operativnoj i strategijskoj razini
- tečaj strategijskog planiranja.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: studeni 2020.

2. Stožerni časnik za razvoj sposobnosti, Odjel za NATO, Vojno predstavništvo RH pri NATO-u i EU-u, Stalno predstavništvo RH pri Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Obvezni uvjeti:

- ustrojeni čin: brigadir
- pripadnost grani: HKoV
- znanje engleskog jezika: STANAG 3232 ili ALCPT 80 %
- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET.

Dopunski (poželjni) uvjeti:

- četvrta razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- PDS/doktor-magistar znanosti
- iskustvo u obnašanju zapovjednih i voditeljskih dužnosti na operativnoj razini
- tečaj strategijskog planiranja.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020. na rok od tri godine

3. Stožerni časnik za razvoj sposobnosti, Odjel za NATO, Vojno predstavništvo RH pri NATO-u i EU-u, Stalno predstavništvo RH pri Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Obvezni uvjeti:

- ustrojeni čin: pukovnik
- pripadnost grani: HRZ i PZO
- znanje engleskog jezika: STANAG 3232 ili ALCPT 80 %
- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET.

Dopunski (poželjni) uvjeti:

- iskustvo u obnašanju zapovjednih i voditeljskih dužnosti na operativnoj razini
- međunarodno iskustvo u planiranju i provedbi operacija
- iskustvo u provedbi zrakoplovnih projekata

- iskustvo u planiranju i organizaciji uporabe zračnog prostora u vojne svrhe
- poznavanje sustava vojne standardizacije u OSRH i NATO.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020. na rok od tri godine

4. Stožerni časnik za operacije, Odjel za NATO, Vojno predstavništvo RH pri NATO i EU, Stalno predstavništvo RH pri Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Obvezni uvjeti:

- ustrojeni čin: pukovnik
- pripadnost grani: HKoV
- znanje engleskog jezika: STANAG 3232 ili ALCPT 80 %
- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET.

Dopunski (poželjni) uvjeti:

- iskustvo u obnašanju zapovjednih i voditeljskih dužnosti na operativnoj razini
- međunarodno iskustvo u planiranju i provedbi operacija.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020. na rok od tri godine

5. Stožerni časnik za operativno-logističke poslove, Odjel za NATO, Vojno predstavništvo RH pri NATO-u i EU-u, Stalno predstavništvo RH pri Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Obvezni uvjeti:

- ustrojeni čin: pukovnik,
- pripadnost grani: HKoV, HRM ili HRZ i PZO,
- znanje engleskog jezika: STANAG 3232 ili ALCPT 80 %,
- treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET

Dopunski (poželjni) uvjeti:

- završena logistička izobrazba u inozemstvu
- međunarodno operativno iskustvo.

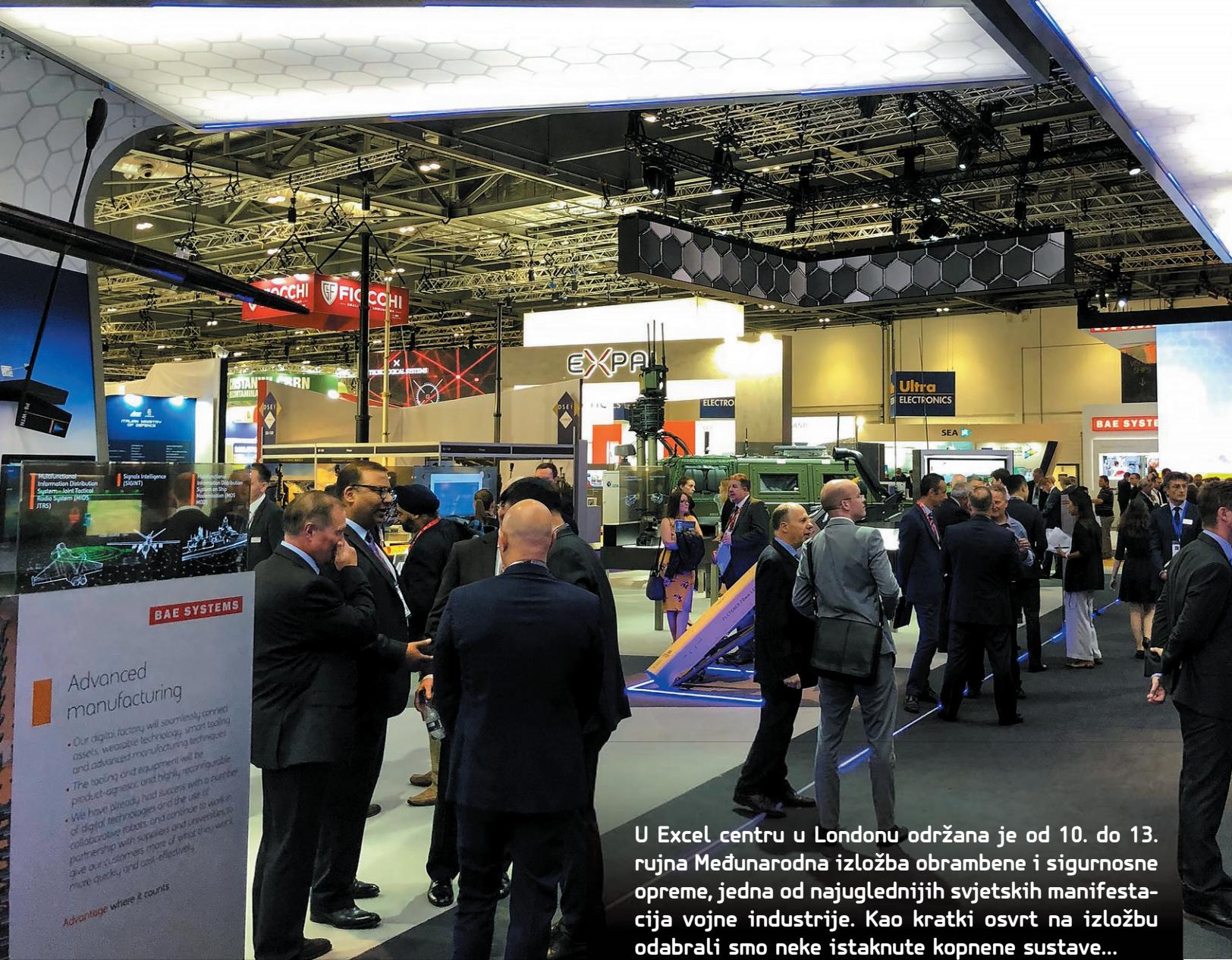
Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020. na rok od tri godine

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

U Excel centru u Londonu održana je od 10. do 13. rujna Međunarodna izložba obrambene i sigurnosne opreme, jedna od najuglednijih svjetskih manifestacija vojne industrije. Kao kratki osvrt na izložbu odabrali smo neke istaknute kopnene sustave...

11. DSEI - 11 ZANIM

Ovogodišnje je izdanje Međunarodne izložbe obrambene i sigurnosne opreme (Defence and Security Equipment International), DSEI 2019 privuklo 1700 izlagачa iz više od 70 zemalja, koji su svoje proizvode, koncepte i projekte izložili u 45 paviljona, a razgledalo ju je više od 35 tisuća posjetitelja. Dakle, unatoč svim problemima koje Ujedinjenom Kraljevstvu nosi situacija oko Brexit-a, izložba je opet zabilježila porast na svim razinama. Odmah po završetku najavljeno je 12. izdanje, koje će se održati od 14. do 17. rujna 2021. godine.

1. POBOLJŠANI CHALLENGER

Konzorcij britanskog BAE Systemsa i njemačkog Rheinmetalla predstavio je kandidata za program produljenja operativnog vijeka (Life Extension Programme – LEP), glavnog borbenog tenka britanske vojske Challenger 2. Nova kupola naoružana je 120 mm glatkim topom visokog pritiska L55A1 povezanim s računalnim sustavom za upravljanje paljbom, novim Thalesovim stabiliziranim dnevnim i noćnim ciljničkim napravama te potpuno elektroničkom kontrolnom opremom topa. Top omogućuje ciljanje na udaljenosti do 1500 m prilikom ispaljivanja potkalibarnog streljiva kao što je Rheinmetallovo DM63A1 APFSDS-T. Na popisu je i najnovije programibilno rasprskavajuće streljivo DM11. Konzorcij planira da takav tenk bude spreman za fazu demonstracije i proizvodnje u prvom tromjesečju 2020. godine.

Ivan GALOVIĆ

2. NADOGRADNJA WARRIORA

Britanska podružnica američkog Lockheed Martina zadužena je za program nadogradnje oklopnih vozila na gusjenicama Warrior. Iako je Warrior Capability Sustainability Programme (WCSP) već trebao odmaknuti jer je pokrenut još 2011., u punom zamahu neće krenuti prije 2020. godine. Cilj je WCSP-a prodlužiti vijek uporabe do 2040., a uključuje program poboljšanja borbenih sposobnosti, sustava elektroničke arhitekture i poboljšanu modularnu zaštitu. Lockheed Martin UK dosad je isporučio 11 vozila na ispitivanje: šest oklopnih prijevoznjaka FV520 Warrior IFV, dva zapovjedna FV521 Warrior IFV, jedan FV522 Warrior za popravke, jedan FV523 Warrior za izvlačenje te jedan FV524 Warrior za ispmoć topničkim postrojbama.

3. PROTECTOR - JAVELIN - TITAN

Norveški Kongsberg otkrio je uspješno ispaljivanje protuoklopne rakete Javelin iz stанице na daljinsko upravljanje Protector prvi put postavljene na besposadno vozilo Titan još u lipnju ove godine. Titan je proizvod sjevernoameričke podružnice britanskog QinetiQa i estonskog Milrem Roboticsa. Videoslika, upravljački podaci i zapovjedni signali sigurno su se prenosili putem radioveze između oružne stанице i same rakete. Izvršni potpredsjednik Kongsberga Pål Bratlie napomenuo je da je ta konfiguracija usmjerena ponajprije na američko tržište, s fokusom na program Robotic Combat Vehicle (RCV) tamošnjeg KoV-a.

IJIVOSTI

4. ARCHER ZA BRITANCE

BAE Systems predstavio je novi samohodni topnički sustav (haubicu) na kotačima Archer 155 / 52 mm. Iz tvrtke kažu da je ključan modularni dizajn koji omogućuje integriranje na različita podvozja kamiona i postavljanje na postojeću flotu teretnih vozila. Sustav o kojem se govorilo na DSEI-ju montiran je na stražnji dio Rheinmetallova kamiona MAN RMMV HX2 8 x 8 s potpuno zaštićenom prednjom upravljačkom kabinom. To je prva međunarodna konfiguracija Archera – originalni je montiran na kamion Volvo A30 6 x 6.

Iz Archerove sigurne oklopne kabine tročlanoj je posadi potrebno manje od 30 sekundi za borbeno djelovanje ili izmjешtanje sustava. Haubica ima automatski punjač opremljen dvadeset jednim projektilom i balističkim računalom. Osim ispaljivanja konvencionalnog streljiva, kao što su visokoeksplozivno, dimno i osvjetljavajuće, može ispaliti topnički projektil Bonus, koji proizvode BAE Systems Bofors / Nexter Munitions te Raytheonov projektil M982 Excalibur. Sustav može ispaliti do osam projektila u minuti u dometu do 40 kilometara s konvencionalnim 155 mm streljivom i 60 kilometara s precizno vođenim Excaliburom.

Britanska vojska trenutačno traži novi samohodni topnički sustav na kotačima koji će zamijeniti aktualni AS-90 kalibra 155 mm / 39.

Foto: US Army

VOJNA INDUSTRIJA

5. STRELIVO ZA ABRAMSE I LEOPARDE

Odjel Innovation Systems (prije Orbital ATK) tvrtke Northrop Grumman proširuje svoju obitelj tenkovskog streljiva 120 mm. Fokusirani su na uporabu u glavnom glatkom topu M256 tenkova M1A1 i M1A2 Abrams, no i na druge slične topove, kao što je Rheinmetall na tenku Leopard 2. Najnoviji M829A4 potkalibarno je streljivo (APFSDS-T), koje je američka vojska klasificirala kao streljivo s poboljšanim značajkama proboga, brzinom od 1562 m/s i učinkovitim dometom većim od tri kilometra.

To nije sve: Northrop Grumman predstaviti će u listopadu ove godine XM1147 Advanced Multi-Purpose (AMP). Taj krilcima stabiliziran

projektil zamijenit će nekoliko aktualnih, a opremljen je bojnom glavom koja ima sposobnost eksplozivnog protuoklopног djelovanja, sposobnost eksplozije u zraku, uništavanja bunkera i probijanja zidova. Korištenjem podatkovne veze instalirane u sustavu punjača, XM1147 AMP može se programirati za jedan od tri načina: udar-detonacija, udar-detonacija-kašnjenje ili rasprskavanje u zraku.

Kako projektili M829A3 i M829A4 APFSDS-T sadrže osiromašeni uranij, koji nekim kupcima nije prihvatljiv, tvrtka je razvila i kvalificirala kinetički projektil s volframom koji ima konvencionalni penetrator i brzinu od 1562 m/s.

Illustracija: Rafael

6. SVE U JEDNOJ STANICI

Izraelski Rafael prvi je put prikazao kompletну, sve u jedan 30 mm daljinski upravljanu oružnu stanicu Samson integriranu s dvjema raketa-ma Spike i sustavom aktivne zaštite Trophy. Izraelci su izložili i obitelj višenamjenskih, višeplatformskih, elektrooptički vođenih raketa Spike različitih dometa do 30 km, uključujući petu generaciju Spike LR2.

Ostali proizvodi na izložbi uključuju: sustav za zaštitu zračnog prostora od bespilotnih letjelica Drone Dome, napredni elektrooptički senzor za nadzor zračnog prostora u realnom vremenu Sky Spotter, obitelj širokopojasnog IP softverski definiranog radija za kopnene i zračne aplikacije BNEN i druge proizvode.

7. LUTAJUĆE STRELIVO HERO

Izraelski UVision Air specijaliziran je za lutajuće streljivo (loitering munitions – LM) i razvio je niz sustava serije Hero za uporabu sa širokog spektra kopnenih i mornaričkih platformi. Na DSEI-ju je tvrtka fokus stavila na Hero LM montiran na terensko vozilo Emsa Neton namijenjeno specijalnim snagama. Uz sposobnost kretanja na najtežem terenu, Neton je vrlo brz: može dostići 160 km/h. Masa mu je oko 2000 kg, a može se prevoziti zrakom. Nosivost je 1000 kg, tj. može prevoziti devet vojnika. Sustav Hero sastoji se od dviju lansirnih cijevi postavljenih na stražnjem dijelu vozila.

Asortiman lutajućeg streljiva uključuje novu inačicu Hero-120, koja može biti opremljena različitim višenamjenskim bojnim glavama. Namijenjena je preciznim napadima na teške ciljeve kao što su oklopna vozila i betonske utvrde, a niskolateralni učinci štete omogućuju mu uporabu u urbanim područjima. U svojoj kompaktnoj prijenosnoj konfiguraciji, Hero-120 ima izdržljivost (mogućnost lutanja), veću od sat vremena i domet do 40 km. Prikazani su i sustavi Hero-30 LM s izdržljivosti od 30 minuta te Hero-400EC dugog dometa i izdržljivosti od dva sata.

Foto: DSEI Event / Twitter

8. NEMO NA VOZILU AWV

Finska tvrtka Patria prvi je put prikazala svoje oklopno vozilo na kotačima AWV (6 x 6), opremljeno kupolom Nemo s minobacačem 120 mm. Vozilo je razvijeno na temelju poznatog oklopнog modularnog vozila Patria. AWV ima pogon na prednjim četirima kotačima, no može se prenijeti i na stražnje. Daljnja je opcija amfibijska sposobnost.

Nemo ima visoku brzinu paljbe i može ostvariti višestruko istodobno borbeno djelovanje, u kojem pet minobacačkih mina od 120 mm istodobno pada na cilj.

Patria se širi i na druga područja. Na DSEI-ju je prikazala CANDL (Compact Airborne Networking Data Link), kompaktnu podatkovnu vezu za aplikacije zrak-zrak i zrak-zemlja, te daljinski elektronički obaveštajni sustav ARIS (Advanced Real-Time Intelligence System), koji se koristi za presretanje, identifikaciju, snimanje i analizu radarskih sustava. Daljnji je razvoj tog sustava ARIS-E, koji će omogućiti automatsku identifikaciju, geolokaciju u realnom vremenu i praćenje radara na bojnom polju.

Foto: Patria / Twitter

9. TULPAR S NOVOM KUPOLOM

Foto: Otokar

Turska tvrtka Otokar izložila je gusjeničar Tulpar u konfiguraciji borbenog vozila pješaštva, opremljen kupolom Mizarak-30 i naoružan stabiliziranim Northrop Grummanovim 30 mm dvojno punjenim topom te 7,62 mm spregnutom strojnicom (Machine Gun – MG).

Ključna značajka kupole dvije su stabilizirane ciljničke naprave (dnevna/termalna), koje uključuju laserski daljinomjer za preuzimanje cilja (hunter/killer).

Tulpar IFV ima tročlanu posadu, a može prevoziti devet vojnika. Brutomasa vozila iznosi između 28 i 45 tona, ovisno o kompletu oružja i oklopu. U svrhu ispitivanja Tulpar je nedavno bio opremljen dvočlanom kupolom tvrtke John Cockerill Defense (prije CMI Defense), naoružanom 105 mm stabiliziranim topom, koji osim standardnog streljiva može ispaliti i laserski navođeni projektil opremljen tandem visokoeksplozivnom protuoklopnom bojnom glavom do najvećeg dometa pet kilometara.

10. U OMAN I TURSKU

Foto: FNSS/Twitter

Borbeno vozilo pješaštva Pars III (8 x 8), turske tvrtke FNSS bilo je prvi put na DSEI-ju, opremljeno najnovijom kupolom Sabre za jednu osobu, naoružanom stabiliziranim Northrop Grummanovim topom 25 mm te spregnutom strojnicom 7,62 mm. Kupac najnovijeg vozila Pars III (8 x 8) je Oman, koji je naručio 172 vozila u brojnim konfiguracijama. Prve isporuke, od kojih su neke opremljene kupolom Sabre, već su završene.

Turska je u svibnju uputila FNSS-u zahtjev za konfiguriranje Parsa III kako bi udovoljio značajkama specijalnog namjenskog taktičkog oklopнog vozila. Većina je vozila za Zapovjedništvo KoV-a, a manji broj za Glavno zapovjedništvo Žandarmerije. Zahtjev obuhvaća 8 x 8 i 6 x 6 inačice Parsa III.

MBDA je na DSEI-ju prikazala kako se precizna raketa Brimstone, uobičajena za uporabu na letjelicama, može postaviti na Milrem Roboticsovo besposadno kopneno vozilo THemis. Vozilo nosi šest raket i prva je kopnena platforma koja bi mogla koristiti Brimstone premda se govorio da će lanser biti integriran na BOV Boxer 8 x 8. Koristeći podatke digitalnog ciljanja, sustav će moći djelovati na ciljeve direktno i indirektno, s pomoću radara i poluaktivnog lasera SAL (Semi-Active Laser).

11. BRIMSTONE NA KOPNU

Foto: Milrem Robotics / Facebook

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16 i 30/18) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/16-03/1, URBROJ: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016., objavljuje

INTERNI OGLAS za popunu dužnosti u RACVIAC-u – Centru za sigurnosnu suradnju sa sjediшtem u Rakitju

1. Čelnik Odjela za potporu (Chief of Service Branch), OF-4, RACVIAC - Centar za sigurnosnu suradnju, Rakitje

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3333 ili ALCPT 85 %

- iskustvo na stožernim dužnostima.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: veljača 2020. na razdoblje od tri godine

2. Čelnik administrativno-financijskog odjela, OF-3 - OF4, RACVIAC - Centar za sigurnosnu suradnju, Rakitje

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3332 ili ALCPT 85 %

- voditeljsko iskustvo na poslovima finansijske i logističke struke ili administrativnim poslovima

- ostali uvjeti predviđeni opisom posla.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: kolovoz 2020. na razdoblje od tri godine

3. Časnik/djelatnik za provedbu programa (SSR – reforme sigurnosnog sustava), OF-3 - OF-5, Centar za sigurnosnu suradnju, Rakitje

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika SLP 3232 ili ALCPT 85 %

- iskustvo u radu iz područja obrambene politike

- ostali uvjeti predviđeni opisom posla.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: lipanj 2020. na razdoblje od tri godine

4. Viši stručni referent za materijalno-financijsko poslovanje, OR-6 - OR-9, RACVIAC - Centar za sigurnosnu suradnju, Rakitje

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika SLP 2222 ili ALCPT 75 %

- iskustvo u području finansijskog poslovanja

- ostali uvjeti predviđeni opisom posla.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2020. na razdoblje od tri godine

5. Programme Leader for C-WMD Network, OF-4 - OF-5, RACVIAC, Centar za sigurnosnu suradnju, Rakitje

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika SLP 3333 ili ALCPT 85 %

- iskustvo u radu iz područja obrambene politike

- ostali uvjeti predviđeni opisom posla.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

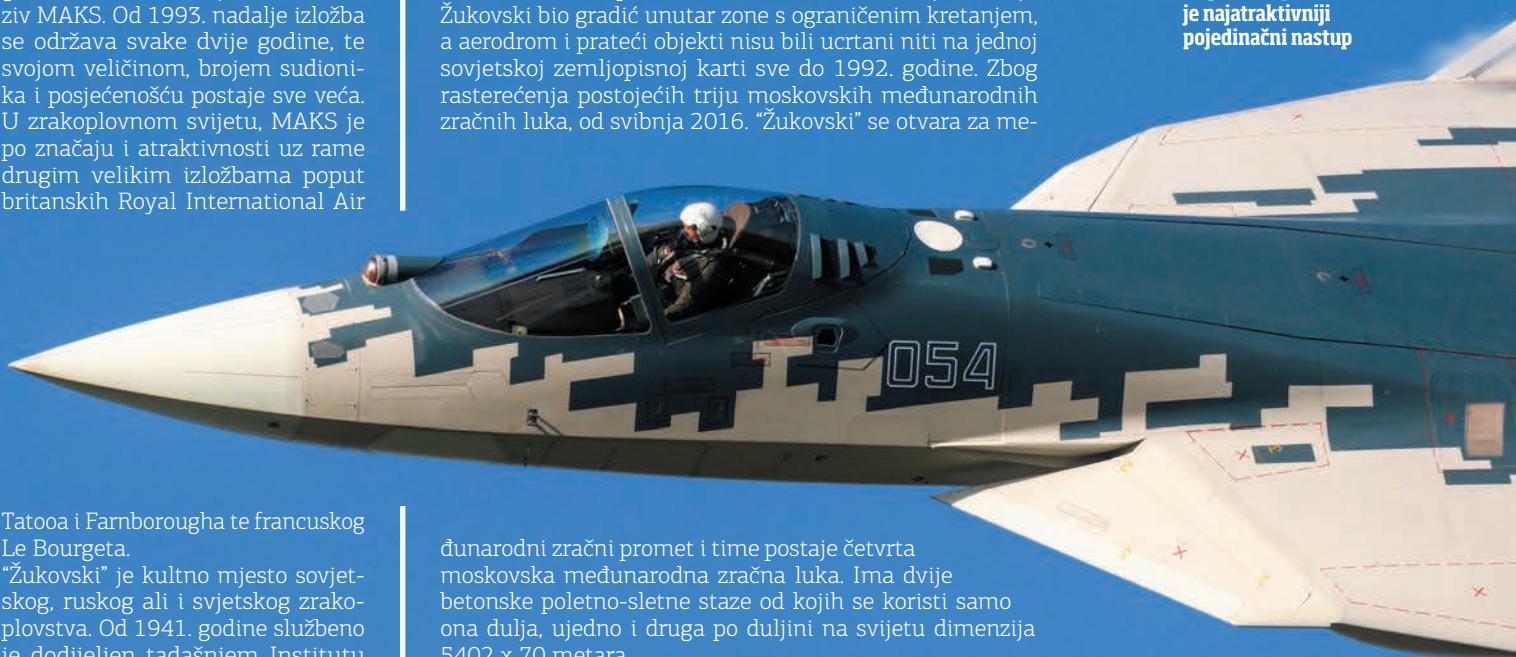
RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Na međunarodnom aerodromu "Žukovski", udaljenom četrdesetak kilometara od Moskve, od 27. kolovoza do 1. rujna održana je 14. Međunarodna zrakoplovna i svemirska izložba - MAKS. Njezini korijeni sežu u 1992. i izložbu pod imenom MosaeroShow-92, da bi već iduće godine nosila današnji službeni naziv MAKS. Od 1993. nadalje izložba se održava svake dvije godine, te svojom veličinom, brojem sudionika i posjećenošću postaje sve veća. U zrakoplovnom svijetu, MAKS je po značaju i atraktivnosti uz rame drugim velikim izložbama poput britanskih Royal International Air

za letna ispitivanja i otad napreduje do središta sovjetskog zrakoplovstva i svemirskih programa. Nakon kraja II. svjetskog rata ondje su i dvije najvažnije institucije za razvoj i istraživanje: Institut za letna istraživanja Mihail M. Gromov i Centralni aero-hidrodinamički institut, te nekoliko najvažnijih ispitno-konstrukcijskih ureda. Prema važnosti i tajnosti projekata koji su ondje razvijani i ispitivani, ali i onih koji se i dalje razvijaju, Žukovski se može usporediti s američkom zrakoplovnom bazom "Edwards". Svojedobno je Žukovski bio gradić unutar zone s ograničenim kretanjem, a aerodrom i prateći objekti nisu bili ucrtani niti na jednoj sovjetskoj zemljopisnoj karti sve do 1992. godine. Zbog rasterećenja postojećih triju moskovskih međunarodnih zračnih luka, od svibnja 2016. "Žukovski" se otvara za me-

Suhoj Su-57 s glavnim probnim pilotom kompanije Suhoj Sergejem Bogdanom prikazao je najatraktivniji pojedinačni nastup

Tatooa i Farnborougha te francuskog Le Bourgeta.

"Žukovski" je kultno mjesto sovjetskog, ruskog ali i svjetskog zrakoplovstva. Od 1941. godine službeno je dodijeljen tadašnjem Institutu

međunarodni zračni promet i time postaje četvrta moskovska međunarodna zračna luka. Ima dvije betonske poletno-sletne staze od kojih se koristi samo ona dulja, ujedno i druga po duljini na svijetu dimenzija 5402 x 70 metara.

Međunarodna zrakoplovna izložba u zračnoj luci blizu Moskve po značaju je i atraktivnosti uz rame drugim sličnim događajima poput britanskih Royal International Air Tatooa i Farnborougha te francuskog Le Bourgeta

JEDAN OD NAJVJEĆIH PROJEKATA

Ovogodišnji MAKS trajao je šest dana, od kojih su prva tri bila poslovni, a druga tri dana otvoreni za posjet javnosti. Prema službenim podacima, sudjelovalo je 827 izlagača i predstavnika zrakoplovne i svemirske industrije iz 33 zemlje. Izložbu je u šest dana posjetilo nešto manje

MAKS

Napisao i snimio Tomislav HARAMINČIĆ

2019

od 579 000 posjetitelja, a najposjećeniji dan bila je subota s njih 206 000. MAKS 2019 prvi je put organiziran zajedno sa zemljom partnerom, NR Kinom. Cilj je bio naglasiti vrlo dobre odnose između Rusije i NR Kine na postojećim zrakoplovnim i svemirskim projektima, te ujedno javnosti predstaviti buduće zajedničke projekte i smjernice. Kao jedan od najvećih projekata predstavljen je budući širokotrupni zrakoplov CR929 kinesko-ruske korporacije CRAIC (China-Russia Commercial Aircraft International Corporation) koju s udjelima 50:50 čine kineski Comac i ruski OAK. Iako se

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

CR929 nalazi još u fazi projektiranja, na MAKS-u je u jednom posebno izgrađenom paviljonu izložen prednji segment trupa zrakoplova u prirodnoj veličini u koji su posjetitelji mogli ući i razgledati ga.

PROTOTIP NA ZEMLJI

Na sajmu je istaknuta i suradnja Rusije i Turske, posjetio ga je turski predsjednik Recep Tayyip Erdogan i otvorio ga zajedno s ruskim kolegom Vladimirom Putinom. Ruska je strana naglasila da je Turska dobrodošla kao partner u budućim civilnim i vojnim projektima, te da vjeruje da dvije zemlje mogu zajednički proizvoditi višenamjenski borbeni avion Su-35 i surađivati na dalnjem razvoju aviona pete generacije Su-57. Tursko izaslanstvo obišlo je zrakoplove za koje je iskazan određen interes: uz Su-35S i Su-57, predstavljeni su im i helikopteri Mi-38 i Ka-62, te višenamjenski amfibijski zrakoplov Be-200. Predstavljanje Su-57 izazvalo je brojne analize i reakcije stručnih zrakoplovnih medija i analitičara. Naime, na posebno priređenoj pozornici izloženi Su-57 predstavljen je kao Su-57E, a sufiks E označavao je eksportnu, tj. izvoznu inačicu. Na raznim portalima odmah su počele analize dostupnih fotografija i rasprave o mogućim specifikacijama te razini opremljenosti izvozne inačice u odnosu na standardnu inačicu. Sve te analize i rasprave nemaju smisla zato što konkretni Su-57 s brojem 057 prezentiran na MAKS-u nije ni letni prototip. Radi se o prvom prototipu druge serije oznake T-50-6-1 namijenjenom za statička testiranja na zemlji i provjeru integracije sustava. Osim toga, očekuje se da će prvi serijski proizvedeni Su-57 izići iz tvornice tek krajem 2019. tako da ne postoji niti stvaran primjerak za usporedbu. U letačkom programu isto tako sudjelovali samo prototipovi Su-57 iz prve serije (brojevi 051, 052, 053 i 054). Prototipove iz druge serije koji sadrže određene konstrukcijske izmjene i od kojih su neki prošli i testiranja u stvarnim borbenim uvjetima u Siriji još uvijek ne prikazuju u javnosti.

STATIČKI DIO IZLOŽBE

Na statičkom dijelu MAKS-a 2019 bilo je izloženo ukupno 133 zra-

**Naš suradnik
u zračnoj luci
"Žukovski", kulturnom
mjestu sovjetskog,
ruskog, ali i svjetskog
zrakoplovstva**

**Mobilni hangar s
pratećim radionicama
za opsluživanje
i održavanje
zrakoplova**

koplova od kojih je određen broj svakodnevno sudjelovao u letačkom programu. To je bilo posebno atraktivno za posjetitelje jer su uživo mogli vidjeti pripremu zrakoplova za let i prevlačenje zrakoplova kroz publiku. Kao što je već uobičajeno na MAKS-u, većina zrakoplova bila je izložena na otvorenom, uzduž druge poletno-sletne staze koja više nije u uporabi, te po okolnim raspolaživim travnatim površinama. Osim toga, u 13 velikih paviljona posjetitelji su mogli vidjeti široku ponudu najnovijih proizvoda iz zrakoplovne i svemirske industrije u civilnom i vojnem spektru uporabe. Za najveće iznenađenje statičkog djela izložbe organizatori su se pobrinuli doslovno zadnji dan pred otvorenje, kad su dobili dozvolu za prikaz tehnološkog demonstratora Su-47 Berkut. Taj unikatni zrakoplov s obrnutim strijelačkim krilom u nestabilnoj triplan konfiguraciji poslužio je za kompleksna aerodinamička ispitivanja s ciljem

razvoja tehnoloških rješenja za zrakoplove visoke pokretljivosti. Ujedno su ispitivana i svojstva za smanjenje radarskog odraza korištenjem kompozitnih materijala pri konstrukciji zrakoplova i posebnih premaza. Berkut je prvi put na MAKS-u u letnom programu prikazan 1999. još pod oznakom S.37, a zadnji put 2005. Od tada je bio skriven od javnosti u jednom od hangara na aerodromu "Žukovski".

IZOSTANAK NAJAVLJENOG

Drugi većih iznenađenja na statičkom dijelu izložbe nije bilo jer se uglavnom radilo o istom ili vrlo sličnom postavu kao i prije dvije godine. Čak su se mogli čuti komentari da je ovogodišnja statika nešto siromašnija od prethodnog MAKS-a. Nedostajao je širi prikaz ruskih protuzrakoplovnih sustava, na stajanci nije bio priželjkivan Beriev A-50, zrakoplov baziran na Il-76 namijenjen za rano uzbunjivanje i nadzor. Najavljen je bio i prikaz novog ruskog transportnog aviona Iljušin Il-112V, no on je naposljetku izostao. Vojni zrakoplovi koji su na statici privlačili najviše pažnje svakako su višenamjenski borbeni avioni Su-35S i Su-30SM, te MiG-29SMT i MiG-35UB. Uz njih

Najveće iznenađenje statičkog dijela MAKS-a 2019 - tehnološki demonstrator Suhoj Su-47 Berkut

su bili i taktički bombarder Su-34, lovac-presretač MiG-31BM i nova inačica jurišnika Su-25SM3. Od većih zrakoplova izloženi su srednjih bombarder Tu-22M3, strateški bombarderi Tu-95MS i Tu-160M, te nekoliko srednjih transportnih aviona Il-76 u raznim zanimljivim inačicama. Izložena su dva leteća laboratorijska oznake Il-76LL od kojih jedan služi za ispitivanje mlaznog motora PD-14 namijenjenog putničkim zrakoplovima, dok drugi služi za ispitivanje turboelisnog motora TV7-117ST za transportne avione Il-112 i Il-114. Tu je i novija ina-

čica klasičnog transportnog aviona Il-76MD-90A, zatim Il-76MDK za obuku astronauta i letove u bestezinskom stanju, te prvi put izložen avion za dopunu zrakoplova gorivom u letu Il-78M-90A. Vojne školske zrakoplove zastupao je Diamond DA42T, izvorno austrijski proizvod, koji Rusija sama proizvodi po licenciji i više od 100 primjeraka odnedavno je u sastavu ruskih zračno-svemirskih snaga. Još su prikazani i školski avioni Jak-152 i školsko-borbeni Jak-130. Na posebno sagrađenoj pozornici s velikim videozidom predstavljena je izvozna inačica aviona MiG-35. Na

avionu je namjerno skinut radom kako bi se pokazao novi radar s aktivnom faznom rešetkom razvijen za MiG-35.

S AMERIČKIM MOTORIMA

Civilni zrakoplovi bili su znatno manje zastupljeni, no veliku su pažnju posjetitelja plijenili izloženi golemi putnički zrakoplov Airbus A350-900, Embraer E195-E2, poslovni mlažnjak Pilatus PC-24 i turboelisni Pilatus PC-12NG.

Jedan od glavnih događaja na ovogodišnjem MAKS-u bilo je premijerno predstavljanje novog ruskog putničkog zrakoplova MS-21-300. Proizvedena su tri predserijska zrakoplova i svi su opremljeni američkim motorima Pratt & Whitney PW1000G. Evropska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA) trenutačno certificira takav avion za putnički promet. Na serijskim zrakoplovima

Izvozna inačica
MiG-a 35 opremljena
je novim radarem
s aktivnom
faznom rešetkom.
Pretpostavlja se kako
se radi o radaru
Žuk-AME FGA 50

Novi ruski uskotrupni
putnički zrakoplov
MS-21-300 za koji Rusija
vjeruje da će postići i
velik izvozni uspjeh

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Jurišnik iz
vremena II.
svjetskog rata -
Il-2 Šturmovik

LEGENDE ZRAKOPLOVSTVA

Na izložbenom prostoru Legende zrakoplovstva bili su izloženi zrakoplovi koje se viđa već nekoliko sajmova unatrag - MiG-21UM, Su-15UT, MiG-27, tehnološki demonstrator MiG 1.44, MiG-15UTI... Naravno, nezobilazan je i nadzvučni putnički zrakoplov Tu-144 iz sovjetske ere, koji se mogao razgledavati i iznutra. Nekoliko desetaka metara dalje stajao je i unikatni Tu-155, posebno prerađen Tu-154 za ispitivanje mogućnosti korištenja ukapljene plina kao pogonskog goriva za zrakoplove. U stalnoj je postavi isto tako legendarni transportni avion VM-T Atlant, prepoznatljiv po velikom spremniku kisika sovjetske svemirske raketne Energija montiranom iznad trupa. Njegova glavna zadaća bila je transport velikih tereta za sovjetski svemirski program. U nekoliko navrata na leđima je nosio i Buran, poznat kao sovjetski Space Shuttle. Za ljubitelje zrakoplovstva iz vremena II. svjetskog rata izloženi su potpuno restaurirani avioni Polikarpov I-15bis Čajka, lovac MiG-3 i jurišnik Iljušin Il-2 Šturmovik koji je sudjelovao i u letačkom programu.

predviđeni su motori PW1400G, razmatra se i inačica s ruskim motorima Aviadvigatel PD-14 predviđena za letove na domaćim linijama. MS-21-300, koji karakteristikama odgovara Airbusu 320/321 i Boeingu 737, svojom će nižom cijenom i operativnim troškovima pokušati uzeti dio kolača zapadnim uskotrupnim putničkim zrakoplovima srednjeg doleta. Trenutačno tvrtka Irkutsk koja će proizvoditi MS-21-300 ima zajamčene narudžbe 175 aviona, te iskazan interes za još 160. Još jedan izloženi putnički zrakoplov ruske proizvodnje bio je Suhoj Superjet i to u klasičnoj inačici SSJ-100-95B te inačici s povećanim doletom SSJ-100-95LR. Pokraj njih nalazio se Beriev Be-200ES u bojama ruskog Ministarstva za hitne slučajeve. Taj višenamjenski protupožarni zrakoplov ruđen je Hrvatskoj 2004. u okviru isplate ruskog klirinškog duga, no Hrvatska se tad odlučila za deset helikoptera Mi-171Š. Pokraj Rusije, trenutačno jedini korisnik Be-200 je Azerbajdžan, no rijec je tek o jednoj letjelici. Na krilnim nosačima Be-200ES nalazila su se četiri spremnika za spašavanje KAS-150M namjenjena za pomoć unesrećenim na moru, koji u sebi imaju splav i osnovne potrepštine za preživljavanje.

BROjni HELIKOPTERI

Na statičkom dijelu izložbe bili su zastupljeni i mnogobrojni helikopteri. Fokus je stavljen na Mi-38 i Ka-62, dva nova russki helikoptera koji su prvi put nastupili u letnom programu MAKS-a i tako su predstavljeni svjetskoj javnosti. Mi-38 srednji je transportni helikopter predviđen kao zamjena za helikoptere iz Mi-8/17 serije. Izložen je u vojnoj transportnoj inačici Mi-38T i civilnoj VIP inačici. Kamov Ka-62 poboljšana je civilna inačica helikoptera Ka-60. Uz redizajniran trup i uporabu kompozitnih materijala, od Ka-60 razlikuje se i po instaliranim pouzdanim francu-

Latvijska akrogrupa Baltic Bees po broju se nastupa na izložbi MAKS već može smatrati i domaćom akrogrupom

skim motorima Safran Ardiden 3G. Državna korporacija Russian Helicopters na velikom izložbenom prostoru prikazala je široku paletu helikoptera, neke od njih u izvoznim inačicama. Uz već spomenute Mi-38 i Ka-62, ondje su bili laki višenamjenski Ka-226 i ANSAT, Ka-32A11BC u protupožarnoj inačici, srednji višenamjenski helikopteri Mi-17V-5 i Mi-171A2, teški transportni helikopter Mi-26T2V, borbeni helikopteri Mi-35M i Mi-28NE te eksperimentalni bespilotni helikopter VRT-300. Nasuprot njima izloženi su helikopteri koji se nalaze u sastavu russkih zračno-svemirskih snaga - Mi-8AMTŠ-VA (posebna inačica za korištenje u arktičkom području), teški transportni helikopter Mi-26T i borbeni helikopteri Mi-28UB i Ka-52. Još jedna premijera na statici ovogodišnjeg MAKS-u bilo je izlaganje Ka-52K Katrana, mornaričke inačice prilagođene za djelovanje s brodova.

Na izdvojenom izložbenom prostoru ruskog koncerna KRET, specijaliziranog za proizvodnju i razvoj radara, elektronike i avionike, prezentirani su impresivno modernizirani borbeni helikopter Mi-24P-1M, helikopter Mi-8MTPR-1 namijenjen za električno ratovanje i helikopter Ansat u sanitetskoj inačici.

LETAČKI PROGRAM

U letačkom programu na MAKS-u 2019 sudjelovao je ukupno 81 zrakoplov. Bez obzira na broj zrakoplova u programu, ukupni je dojam kako je program ipak bio slabiji nego na

Mi-38T - novi srednji transportni helikopter russkih zračno-svemirskih snaga koji je premijerno predstavljen na ovogodišnjem MAKS-u

Trenutak odvajanja aerodinamičkog pokrova na MiG-u 35 tijekom demonstracijskog leta

prethodnim sajmovima. Primijećena je osjetna razlika u opsegu i dužini letnih programa tijekom poslovnih dana i dana otvorenih za javnost, što u prethodnim izdanjima nije toliko dolazilo do izražaja. Na dan svečanog otvorenja, 27. kolovoza, letački program bio je najsiromašniji, sve ostalo bilo je podređeno posjetu ruskog i turskog predsjednika. Letjeli su samo zrakoplovi koji su željeli biti prikazani turskom izaslanstvu. Program su otvorili zajedničkim preletom četiri Su-57, te po jednim Su-34 i Su-35S, koji su potom prikazali svoje letne sposobnosti pojedinačno i u paru. Tijekom iduća dva poslovna dana letački program bio je nešto bolji, ali još uvjek daleko od punog programa koji je bio prikazan u zadnjih dva dana. Letenje je počinjalo poslije 13, a završavalo već oko 17 sati. Zanimljivo je kako je tijekom MAKS-a 2019 međunarodna zrač-

na luka "Žukovski" funkcionirala normalno. "Žukovski" nema velik intenzitet putničkog prometa pa su putnički zrakoplovi uz poneka kašnjenja uredno polijetal i slijetal za vrijeme letnog programa. Cijelokupno letenje prošlo je bez izvanrednih događa osim manje nezgode u poslijepodnevnim satima 29. kolovoza. Avionu MiG-35, tijekom demonstracije letnih sposobnosti u desnom oštrom zakretu, odvojio se jedan od aerodinamičkih pokrova s gornjake (gornje površine) lijevog krila, što nije utjecalo na nastavak leta. Probni pilot Dmitrij Selivanov odradio je svoj osmominsuti program do kraja i uredno sletio. Idući su dan odradili letni program s istim avionom bez nedostajećeg aerodinamičkog pokrova.

preleta formacija se razdvojila te su helikopteri Mi-38, Mi-35M, Mi-28NM i Ka-52 izveli pojedinačne programe u trajanju od tri minute svaki. Protupožarni helikopter Ka-32A11BC sudjelovao je u demonstraciji gašenja požara. Demonstracije letnih sposobnosti u pojedinačnim nastupima većinom su izvodili probni ili tvornički piloti pojedinih ispitno-konstrukcijskih ureda, dok su grupne nastupe izvodile poznate ruske akrogrupe. Najatraktivniji su bili nastupi akrogrupe Striži na MiG-ovima 29, Ruskih vitezova na Su-30SM i Sokolova Rusije na Su-35S. Još su nastupile i akrogrupe Baltic Bees iz Latvije na L-39, Rus također na L-39, ANBO na Jak-50, Kolibri na P2002GF, te Prvi let u mješovitoj formaciji PA-23, CP-90, CP-129 i Jak-54. Posebno je potrebno istaknuti odlične nastupe mornaričkih Su-30SM u paru. Uz gromoglasne zvukove i vektorski potisak njihovih motora Saturn AL-31F prikazali su zapanjujuće letne sposobnosti tijekom demonstracije bliske zračne borbe u vrlo malom

Impresivnu zvučnu kulisu prilikom nastupa mornaričkih Su-30SM teško je dočarati fotografijom

POKRETLJIVA NEVIDIMKA

Letački program 30. kolovoza bio je puno bogatiji i vrlo sličan punim programima koji su izvedeni iduća dva dana pred velikim brojem posjetitelja. Započeo je u 10 sati formacijskim preletom 12 različitih helikoptera korporacije Russian Helicopters koji su činili Mi-26T2V, Mi-171A2, Mi-17V-5, Mi-38T ili Mi-38 VIP inačica, Mi-24P, Mi-35M, Mi-28NM, Ka-32A11BC, Ka-52, Ka-62, Ansat i Ka-226. Nakon zajedničkog

zračnom prostoru. Najbolji pojedinačni nastup izveo je 29. kolovoza probni pilot Sergej Bogdan na Su-57 s brojem 054. Impresivnim figurama odlično je demonstrirao velike manevarske sposobnosti i iznimnu pokretljivost Su-57, popularne Nevidimke.

Od civilnih zrakoplova u letnom programu nastupili su ruski MS-21-300 i Suhoj Superjet, Airbus A350-900, brazilski Embraer E-195E2, a od manjih putničkih zrakoplova nastupili su Piaggio P180, MAI-411, Ptero-G1 i Geoscan 401.

Letjeli su i Il-2 Šturmovik, MiG-15UTI te helikopter Mi-2 te s nostalgijom prisjetili publiku na vrijeme kad su bili posljednja riječ zrakoplovne tehnike. ■

▶ VOJNE POSTROJBE

Garda: pojam i povijest (II. dio)

**U novijoj povijesti
i danas gardijske
postrojbe većine
vojski uglavnom imaju
ceremonijalne i zaštitne
zadaća, no postoje zemlje
u kojim još uvijek imaju
status borbene vojničke
elite. Jedna od njih je i
Hrvatska...**

Pripadnici 1. hrvatskog gardijskog
zdruga na fotografiji iz devedesetih.
Bila je to borbena postrojba specijalne
namjene koja se iznimno istaknula u
Domovinskom ratu

Arhiva HVG

STRAŽARI, ČUVARI TRADICIJE

Od završetka II. svjetskog rata do današnjih dana, gardijske postrojbe većine suverenih zemalja ponajprije su reprezentativne postrojbe s isključivo protokolarnim zadaćama. Operativnu zaštitu najviših tijela državne vlasti preuzele su druge institucije, u prvom redu policija, uz veliku suradnju s tajnim službama. No, još uvijek određeni dio zadaća neposredne zaštite šefova država imaju i gardijske postrojbe, ovisno o unutarnjem uređenju svake zemlje. U velikom broju zemalja upravo je garda svojevrsna retrospektiva cijelokupne vojničke i ratničke tradicije te zemlje i naroda, zbog čega uvijek ima posebnu ulogu u očuvanju nacionalne svijesti i slavnih

**Kraljica Elizabeta II.
na jednoj od
ceremonija u ožujku
1956. prolazi kroz
špalir pripadnika
Yeomen of the Guard**

Marinko OGOREC

Foto: Ministère des Armées

Francuska Republikanska garda (Garde républicaine) većim dijelom obavlja policijsko-redarstvene i zaštitne zadaće

Propisana životna dob pri stupanju u postrojbu je između 41 i 54 navršenih godina života, a gardijska služba im može trajati do 70. godine. Mnogo veća vojna formacija je Kraljičina garda (Queen's Guard), ujedno i sastavni dio aktivnih britanskih oružanih snaga. Sastoji se od pješačkog i konjaničkog kontingenta, pri čemu pješački dio čini pet pukovnija (regimenti): Grenadirska garda, Coldstream garda, Škotska garda, Irska garda i Velška garda. U vojnim i državnim ceremonijama počasne postrojbe tih gardijskih pukovnija nose nadaleko poznatu i prepoznatljivu odoru koju čini crvena bluza, tamnoplave hlače s crvenim pas-pulom (lampsom), bijeli pojас, dugmad i manžete bluze, te visoka crna šubara od medvjedeg krvnog krzna. Iznimku čini jedino Škotska garda, koja umjesto hlača nosi tradicionalne kiltove, a šubare mogu zamjenjivati tradicionalnim škotskim kapama. Ipak, u najvećim prilikama šubare su obvezne i za Škote, no one su karakteristične po dvobojnoj plumi (perjanici) na lijevoj strani.

TRADICIJA OD 1685.

Konjanički contingent (Household Cavalry) Kraljičine garde osobito je reprezentativan i sastoji se od dvaju segmenta – pukovnija Life Guard i Blues and Royals. Life Guard je starija, u sadašnjem obliku i formaciji ustrojena u svibnju 1922. Tradicija za koju se vežu znatno je starija i potječe od Bitke kod Sedgemoora 1685. godine. Druga pukovnija Blues and Royals ustrojena je u sadašnjem obliku tijekom ožujka 1969. Cjelokupna konjanička garda dio je djelatnih britanskih oružanih snaga i izvan protokolarnih zadaća dopunjava stalnu zaštitu britanske kraljevske obitelji te njihovih osobnih posjeda, a u ceremonijalnim prilikama čini njihovu pratinju. Iako se obje pukovnije svojim ceremonijalnim odorama vežu na tradiciju kirasisirskih pukovnija i po tome su opremom gotovo identične, razlikuju se u bojama. Tako npr. Life Guard pukovnija nosi crvenu bluzu i bijele hlače, s bijelim remenom i nosaćima korica palaša (ravni kirasisirski mač), bijelim kožnatim rukavicama s kožnatim produžecima do lakata. Preko bluze nosi se sjajna, kromiranu i ukrašenu kirasa, te tzv. minerva kaciga sa središnjim tjemenim stožerom niz koji se spušta bogata bijela perjanica izrađena od dlake tibetanskog goveda jaka. Cjelokupni dojam dopunjavaju visoke, crne jahače čizme od lakirane kože, sa

CIJE I RATNICI

dana njezine povijesti. Upravo zbog toga zemlje s dugom vojničkom tradicijom gotovo redovito zadržavaju vojne odore iz najslavnijih dana svoje prošlosti za ceremonijalne gardijske postrojbe, ili ih kreiraju po tim uzorima. Vjerojatno najživopisnije odore, zadržane iz različitih dana njihove imperijalne vojne povijesti, imaju britanske gardijske postrojbe.

ŠKOTSKE POSEBNOSTI

Najstarija britanska gardijska postrojba i jedna od najstarijih u svijetu svakako je Yeomen of the Guard (v. I. dio teksta, Od besmrtnika do Waterloo, HV 586) koja se zadržala u gotovo nepromijenjenom obliku. Danas

ima 67 vojnika i šest časnika raspoređenih u tri postrojbine s pretencioznim nazivom *divizije*. Odjiveni su u živopisne crvene i zlatne odore, te naoružani Wilkesonovim mačevima koji su replike engleskih mačeva iz XV. stoljeća i graviranim partizanama, tj. ubodnim oružjima na motki, sličnim kopljima. Osnovna im je dužnost ceremonijalna zaštita kraljevske rezidencije u dvorcu Windsor. Pripadnici garde moraju biti bivši dočasnici regularnih britanskih oružanih snaga, najmanje čina narodnika, koji su časno odslužili svoju profesionalnu vojnu službu u kojoj su proveli najmanje 22 godine i bili odlikovani tijekom njezina služenja.

VOJNE POSTROJBE

štitnikom za koljena. Kad je hladno, preko odore nosi se crvena dolama (kratki kaput prilagođen jahanju) s pozlaćenom dugmadi. Odore pukovnije Blues and Royals jednake su, samo što gardisti u ceremonijalnim prilikama nose tamnoplave bluze, a perjanica na kacigi crvene je boje. Svi su ostali odjevni predmeti identični, dok se po hladnom vremenu nosi tamnoplava dolama.

U SASTAVU ŽANDARMERIJE

Za razliku od britanskih gardijskih postrojbi koje su uglavnom dio njihovih oružanih snaga, francuska Republikanska garda (Garde républicaine) dio je francuske žandarmerije i većim dijelom obavlja policijsko-redarstvene i zaštitne zadaće. Danas broji oko 2800 pripadnika raspoređenih u dvjema pješačkim i jednoj konjaničkoj pukovniji. U ceremonijalnim prilikama pješačke pukovnije nose odore po uzoru na Napoleonovo pješaštvo, ali su prilagođene suvremenim uvjetima. Sukladno tome, osnovicu odore čini tamna bluza (gotovo crna) sa zlatnim i crvenim detaljima i zlatnim akselbenderima, tamnoplave hlače sa širokim crnim lampasom (pasplom), bijele platnene rukavice i crne cipele. Gardisti na glavi nose čako s kratkom crvenom plumom, stiliziran po uzoru na nekadašnje Napoleonovo pješaštvo, ali znatno prilagođeniji današnjem vremenu. Konjanička garda nosi odor po uzoru na Napoleonove imperijalne dragone, koja se sastoji od tamnoplave bluze s crvenim peševima i bijelih hlača, te crnih jahačih čizama do koljena. Opremu dopunjavaju zlatni akselbenderi, bijeli pojasi s remenima za korice sablje, te visoke bijele kožnate rukavice, s krutim produžetkom do lakata. Na glavi konjanički gardisti nose kacige vrlo slične Napoleonovim kirasirima, samo s crvenom plumom i crvenom perjanicom od konjske dlake. Časnici na ramenima nose raskošne zlatne epolete s resama.

Vrlo slično uređenje gardijskih postrojbi ima većina ostalih europskih zemalja, obično s odorama (više ili manje stiliziranim) koje odražavaju povijesnu vojničku tradiciju svake zemlje. U velikoj su mjeri pojedini dijelovi i ornamenti odora preuzeti iz etnografskih elemenata tradicio-

Raskošna ceremonijalna odora pukovnije Life Guard Konjaničkog kontingenta britanske Kraljičine garde

Foto: UK Ministry of Defence

Australski vojnici razgovaraju s grčkim evzonima u blizini Akropole, ožujak 1941.

Foto: Australian War Memorial

nalnih nošnji pojedinih naroda, što im daje osobit izgled.

NA GROBU NEZNANOG VOJNIKA

Vjerojatno među najživopisnije odore mogu se svrstati one grčkih evzona. Izvorno, tako je nazivana postrojba grčkog lakog pješaštva formirana 1868. kao zaštitna postrojba vladara. Poslije su joj zadaće sveđene uglavnom na ceremonijalne, pa su im sukladno političkim prilikama mijenjana i imena: od Dvorske garde, Zastavne garde, Garde Groba neznanog vojnika do Predsjedničke garde. No, kako bi se ustalio njihov brend, u javnosti se proširio kolokvijalni naziv tsoliades kojim većina Grka i danas naziva svoje gardijske evzone. Danas imaju isključivo ceremonijalne zadaće davanja počasne straže na Grobu neznanog vojnika, ispred

Predsjedničke palače, odavanje počasti predsjedniku države i visokim stranim dužnosnicima i sl. Odora im se sastoje od bijele košulje s izrazito širokim rukavima koji se lepezo šire prema šakama i bijele mini-suknje (tzv. fustane). Preko košulje nosi se bogato izvezeni prsluk bez rukava, a ispod suknje bijele tjesne hlače i bijele visoke čarape s crnim podvezicama iznad koljena. Cjelokupni dojam dopunjavaju osebujne klonope s velikim crnim cofom zvane tsarouhi i crvena kapa (fes) s dugom vrpcom iz crne pletenice koja se spušta s desne strane kape. Evzoni se biraju među najboljim ročnim vojnicima i moraju biti visoki najmanje 187 cm, a cijela postrojba broji stotinjak vojnika i časnika. Američke oružane snage svoju vojničku tradiciju nastoje dodatno istaknuti svojim ceremonijalnim postrojbama, a ulogu zaštite predsjednika i ostalih državnih institucija odavno su preuzele druge formacije represivnog aparata. Za isključivo ceremonijalne zadaće na nacionalnoj razini najčešće se koristi 3. pješačka pukovnija nazvana i Stara garda (The Old Guard), međutim osim u nazivu, ne postoji nikakve sličnosti u ulozi i zadaćama između američke i Napoleonove Stare garde (v. prethodni dio teksta). Vjerojatno je naziv potekao iz duge povijesti, jer se radi o prvoj pukovniji američke vojske ustrojenoj još davne 1784., a od 1948. ima isključivo ceremonijalne zadaće. U okviru Stare garde djeluje i posebna

ceremonijalna postrojba koja nosi odore iz razdoblja Američkog rata za nezavisnost (1775. – 1783.) i time predstavlja jedinstvenu povijesnu postrojbu u aktivnom sastavu američkih oružanih snaga. No, za potrebe raznih vojnih i državnih ceremonijalnih aktivnosti gotovo svaka grana američkih oružanih snaga ima svoju počasnu postrojbu. Iako te postrojbe primarno imaju druge zadaće i s tim time redovitu vojnu obuku, po potrebi se koriste i za protokolarne aktivnosti, zbog čega imaju i odgovarajuću (znatno svečaniju) odoru, a u određenim okolnostima i ceremonijalno oružje.

LUKSUZNI AUTOMOBILI U RUSIJI

Nakon sloma Carske Rusije nestaje Imperijalna garda (v. prethodni dio teksta), a tijekom razdoblja SSSR-a smatralo se kako su počasne gardijske postrojbe relikti carizma, nepri-mjeren socijalističkoj Crvenoj armiji. S druge strane, zadržan je naziv *gardijski* (Гвардия) za postrojbe koje su se posebno istaknule u bitki, svojom uspješnošću ili hrabrošću. Te su postrojbe uz naziv *gardejska* dobivale i elitni status kao najučinkovitije i napouzdanije borbene postrojbe. Za ceremonijalne zadaće u SSSR-u je 1936. ustrojena tek manja postrojba razine bojne pod nazivom Počasna straža (Почётный караул). Na razinama grana oružanih snaga nakon II. svjetskog rata ustrojene su Počasne straže razine satnije, a poslije je svaka vojna oblast raspolagala

sličnom ceremonijalnom satnjom. Nakon raspada SSSR-a u Ruskoj Federaciji ustrojena je Predsjednička pukovnija, koja je osim protokolarnih zadaća imala i operativne zadaće neposredne zaštite predsjednika Ruske Federacije, te članova njegove obitelji i njegove rezidencije. Danas je te dužnosti preuzeila 154. samostalna zapovjednička pukovnija koja je ponovno preuzela naziv Preobraženi

(Преображенский) iz razdoblja Carske Rusije. Operativne zadaće neposredne zaštite predsjednika i vrhovnog zapovjednika oružanih snaga pukovnija je i dalje zadržala, kao i izravno zapovjedanje predsjednika Ruske Federacije. Od triju bojnih u ustrojstvenoj cjelini pukovnije samo jedna (3. počasna gardijska bojna) ima ceremonijalne zadaće. U sastavu je pukovnije i Vojni orkestar limene glazbe, te Automobilska satnija koja raspolaže specijalnim luskušnim vozilima korištenim uglavnom na mimohodima tijekom Dana pobjede.

Postrojbe kineske počasne garde u velikoj su mjeri preuzele organizacijsku strukturu počasnih postrojbi nekadašnje sovjetske Crvene armije, ustrojivši razmjerno jednostavnu postrojbu na nacionalnoj razini uz nekoliko odvojenih, samostalnih ali znatno manjih postrojbi u pojedinim vojnim okruzima. Postrojba koja sudjeluje u državnim protokolarnim svečanostima naziva se Počasna garda pekinškog garnizona. Čini je jedna bojna mješovitog sastava s pripadnicima kopnene vojske, ratne mornarice i ratnog zrakoplovstva koji i nose svečane odore triju grana. Pripadnici moraju biti visoki najmanje 192 cm, a od 2015. u sastav postrojbe počinju se uključivati žene (naravno, za njih ne vrijedi standard visine od 192 cm). U lipnju 2018. ustrojena je posebna, isključivo ženska počasna postrojba u sastavu garde. Slične gardijske postrojbe razine bojne ustrojene su još u pokrajini Xinjiang, te gradovima Hong Kong i Macao.

BESPRIJEKORNA PROŠLOST

Posebno mjesto među počasnim gardijskim postrojbama svakako zauzima Papinska švicarska garda (Pontificia

Američka 3. pješačka pukovnija nazvana i Stara garda ustrojena je davne 1784., a od 1948. ima isključivo ceremonijalne zadaće. Jedna od njezinih postrojbi nosi odore iz vremena rata za neovisnost

VOJNE POSTROJBE

Cohors Helvetica) kao jedini relikt nekadašnje švicarske vojne tradicije, kad su Švicarci smatrani najboljim vojnim plaćenicima u Europi. Naime, danas, uz iznimku Papinske švicarske garde, švicarski Ustav više ne dopušta novačenje švicarskih državljanina u strane vojne postrojbe. Tradicija Švicarske garde datira iz siječnja 1506., kad su temeljem ugovora Papinske države s kantonima Luzern i Zürich oko 200 švicarskih plaćenika stigli u Rim sa zadaćom neposredne zaštite pape i njegove rezidencije. Najslavniji trenutak postrojbe, ali ujedno i najtragičniji, bila je obrana pape Klementa VII. (1478. – 1534.) pred navalom plaćenika cara Karla V. (1500. – 1558.). Od 189 švicarskih gardista koji su sudjelovali u bitki poginulo ih je 147 zajedno sa zapovjednikom garde (v. Liga Cognac i Rim u plamenu, HV 575). Danas Papinsku švicarsku gardu čini pet časnika, 26 dočasnika i 78 vojnika koji se novače na dragovoljnoj osnovi. Kandidati moraju biti isključivo neoženjeni muškarci švicarskog državljanstva, katoliči, besprijeckorne prošlosti, dobi od 19 do 30 godina, visine najmanje 174 cm, te odsluženog vojnog roka u švicarskim oružanim snagama.

Osim protokolarnih zadaća, priпадnici Papinske švicarske garde operativno su zaduženi za papinu sigurnost, kao i zaštitu Apostolske palače, te kontrolu ulaska u Vatikanski Grad. Kad imaju ceremonijalne zadaće, gardisti nose svečanu odoru izrađenu po uzoru na renesansne odore, u crvenoj, plavoj i žutoj boji (bojama obitelji Medici) s tzv. morion kacigom sjajne metalne boje (nedjeljom i blagdanima

Foto: Ministry of Defence of The Russian Federation

Preobraženi polazu svečanu prisegu. Ta postrojba ruskog OS-a vrši ceremonijalne, ali operativne zadaće neposredne zaštite predsjednika i vrhovnog zapovjednika oružanih snaga

Počasna garda pekinškog garnizona predstavlja sve tri grane oružanih snaga, a od 2015. za nju se mogu kandidirati i žene

nosi se kaciga crne boje) i bogatom perjanicom od nojeva perja. Vojnici i dočasnici nose crvenu perjanicu, časnici ljubičastu, a zapovjednik garde i prvi dočasnik bijelu. Pri polaganju svečane prisege, na odori se nosi i prsno-leđni puni oklop. U ceremonijalnim prigodama vojnici su naoružani ravnim mačem i helebardama, tradicionalnim švicarskim oružjem na dugom štalu koje je svojevrsna kombinacija koplja, sjekire i bojne kuke. Časnici nose mačeve-rapire.

UDARNA KOMPONENTA HRVATSKE VOJSKE

Hrvatska vojna tradicija oduvijek je imala poseban odnos prema gardi, kao posebnom obliku vojnog elitizma, zbog čega je već u samim počecima Domovinskog rata termin *garda*, gardijski korišten kako bi označio poseban status pojedinih postrojbi. Ustrojavanje Zbora narodne garde značilo je stvaranje vojnog potencijala izraslog iz hrvatskog naroda isključivo kao njegove zaštitne komponente. U tom kontekstu termin "garda" primarno se odnosio na zaštitnu funkciju koju su gardijske snage imale tijekom povijesti, samo što se u ovom slučaju njihova zaštitna uloga umjesto na vladara projicirala na cijeli narod. S druge strane, kad je započelo temeljito ustro-

javanje Hrvatske vojske, termin *gardijski* ponije su profesionalne, najbolje opremljene i sposobljene postrojbe. Tijekom Domovinskog rata kopnena je vojska definirana u dvjema temeljnim strukturama – gardijske brigade i Domobranstvo. Gardijske brigade postale su udarna komponenta Hrvatske vojske, namijenjena za izvođenje svih oblika borbenih djelovanja na cijelom prostoru Republike Hrvatske i bile su nositelj oslobođilačkih ratnih operacija. Istodobno, domobranske postrojbe podrazumijevale su mobilizirane i dragovoljačke snage teritorijalno razvijene sa zadaćom borbenе eksploracije učinkovitosti gardijskih brigada.

OFENZIVNA VOJNA OPERACIJA

Tijekom Domovinskog rata razvijena je i posebna postrojba – 1. hrvatski gardijski zbor, a u okviru nje borbena postrojba specijalne namjene 1. hrvatski gardijski zdrug. Dolaskom snaga UNPROFOR-a i otvaranjem ratnog žarišta u Bosni i Hercegovini, rat u Hrvatskoj počeo je jenjavati, bolje rečeno, prešao je u fazu *ni rata ni mira*. Hrvatske Oružane snage u tom su razdoblju ojačale, u organizacijskom i tehničkom pogledu, i u poboljšanju taktičkih i operativnih pozicija, a sukladno

Foto: Guardia Svizzera Pontificia/Facebook

Papinska švicarska garda vjerojatno je najpoznatija ceremonijalno-zaštitna postrojba na svijetu

tome došlo je i do redefiniranja uloge specijalnih snaga i njihov novi kvalitativni ustroj. U takvim okolnostima uočena je potreba za formiranjem veće borbene postrojbe specijalne namjene, koja bi trebala biti nositelj svih oblika nekonvencionalnih operacija u dubini protivnika, a ujedno dovoljno snažna i operativno organizirana postrojba za izvođenje konvencionalnih borbenih djelovanja u najsloženijim uvjetima. Naime, hrvatsko državno i vojno vodstvo shvatilo je razmjerno brzo kako je političko rješenje problema velikosrpskih separatista i odcijepljenih hrvatskih teritorija malo vjerojatno i da je najvjerojatnije rješenje ofenzivna vojna operacija širokih razmjera. Glavni nositelj te operacije bile su profesionalne gardijske brigade uz masovnu potporu mobiliziranih domobranskih postrojbi, a elitna postrojba kao strateška pričuva Glavnog zapovjedništva (1. hrvatski gardijski zdrug) koristila bi se u slučaju potrebe na kritičnim smjerovima ili na težištu napada za povećanje borbene dinamičke operacije.

U IZNIMNIM PRIGODAMA

Veća postrojba, 1. hrvatski gardijski zbor primarno je skrbio za sigurnost Predsjednika Republike Hrvatske, a

s vremenom je sve više preuzimao ceremonijalne zadaće u sklopu državnog protokola. S iznimkom 1. hrvatskog gardijskog zdruga, 1. hrvatski gardijski zbor bio je sastavljen od zapovjedništva i četiri bojne, te manje postrojbe vojne policije. Ceremonijalne zadaće obavljala je samo 1. gardijska počasna bojna, dok su ostale tri bojne primarno imale zaštitnu ulogu. Svečane gardijske odore bile su dizajnirane po uzoru na povjesnu odjeću hrvatskog plemstva iz XVIII. i XIX. stoljeća, uz velik utjecaj crvenih odora Habsburške tzv. Kraljevske ugarske garde u kojoj su uz mađarske sudjelovali i hrvatski časnici i vojnici. 1. hrvatski gardijski zbor rasformiran je 2000. godine, a umjesto njega ceremonijalne zadaće za potrebe državnog protokola obnašala je novoustrojena Počasno-zaštitna bojna, koja je osnovna ceremonijalna postrojba Oružanih snaga Republike Hrvatske na nacionalnoj razini. Danas ta postrojba, uz povjesne svečane odore koje se nose u iznimnim prigodama, nosi i ceremonijalne odore po obliku i boji identičnim službenim odorama svih triju grana oružanih snaga. Isto tako, osigurava Predsjednicu Republike i objekte u kojima radi

i boravi. U svakom slučaju i Republika Hrvatska se nakon Domovinskog rata pridružila ostalim evropskim zemljama, uspješno prezentirajući svoju dugu i vrlo složenu vojničku i ratničku tradiciju kroz strogo definirane ceremonijale vlastite počasne gardijske postrojbe. ■

Foto: Josip KOPI

Počasno-zaštitna bojna sljednica je Hrvatskog gardijskog zbora. Osnovna je ceremonijalna postrojba OSRH na nacionalnoj razini, a osigurava i Predsjednicu Republike

PROJEKTI ISPRED VREMENA

(XI. DIO)

RADARSKI SUSTAV

Prvi američki pokušaj razvoja mornaričkog faznog radara s nepokretnim antenama započeo je još 1958. godine unutar programa razvoja raketnog sustava za protuzračnu obranu Typhoon. Taj je PZO trebao zamijeniti tadašnje brodske raketne sustave Terrier, Tartar i Talos, te pružiti mogućnost istodobnog djelovanja protiv velikog broja ciljeva. A za to je trebao radar koji će neprekidno motriti svih 360° oko broda. Stoga je osnovu cijelog sustava činio radarski sustav SPG-59 s fiksnim antenama s faznim pretraživanjem. One su trebale omogućiti rano otkrivanje te neprestano praćenje i najbržih prijetnji, kao što su supersonični protubrodski projektili. U kombinaciji s vrlo naprednim PZO vođenim projektilom, domet djelovanja sustava Typhoon trebao je biti 110 nautičkih milja (203 km). Princip rada radara bio je PESA (Passive Electronically Scanned Array) što znači da je rabio module u kojima su predajnik i prijamnik bili smješteni jedan pokraj drugog. Prva su testiranja pokazala da razvoj sustava neće biti nimalo lak. Prvi je problem bio vrlo velika potrošnja električne energije. Inženjeri su izračunali da se Typhoon ne bi mogao ugraditi na brod s klasičnim pogonom jer bi samo nuklearni reaktor mogao osigurati snagu za dovoljnu proizvodnju električne energije. Drugi problem bio je složenost sustava zbog čega je stalno dolazilo do kvarova. Treći i najveći problem bili su troškovi koji su na kraju presudili da se od programa Typhoon odustane u prosincu 1963.

NAMJENSKI PROJEKTIRANI BRODOVI

No, s otkazom se pojavio velik problem: ratna mornarica još je 1956. naručila prvu krstaricu s nuklearnim pogonom USS "Long Beach" namjenski projektiranu za uporabu sustava Typhoon. Kako bi se osiguralo mjesto za smještaj četiriju velikih pločastih antena, na sredini broda postavljena je velika kockasta nadogradnja koja je više pripadala na nosač zrakoplova nego na krstaricu. Godinu dana poslije naručen je i prvi nosač s nuklearnim pogonom USS "Enterprise" koji je također trebao imati sustav Typhoon. Stoga je odlučeno da će se na USS "Long Beach" ugraditi kombinacija s PZO raketnim sustavima RIM-2 Terrier i RIM-8 Talos uz radarski sustav SCANFAR koji će proizvoditi tvrtka Hughes Aircraft Company.

PRVI POKUŠAJ AMERIČKE RATNE MORNARICE DA NA SVOJE RATNE BRODOVE UGRADI FAZNI RADAR S ČETIRIMA NEPOKRETNIM PLOČASTIM ANTENAMA REALIZIRAN JE TEK NA JEDNOM NOSAČU I JEDNOJ KRSTARICI

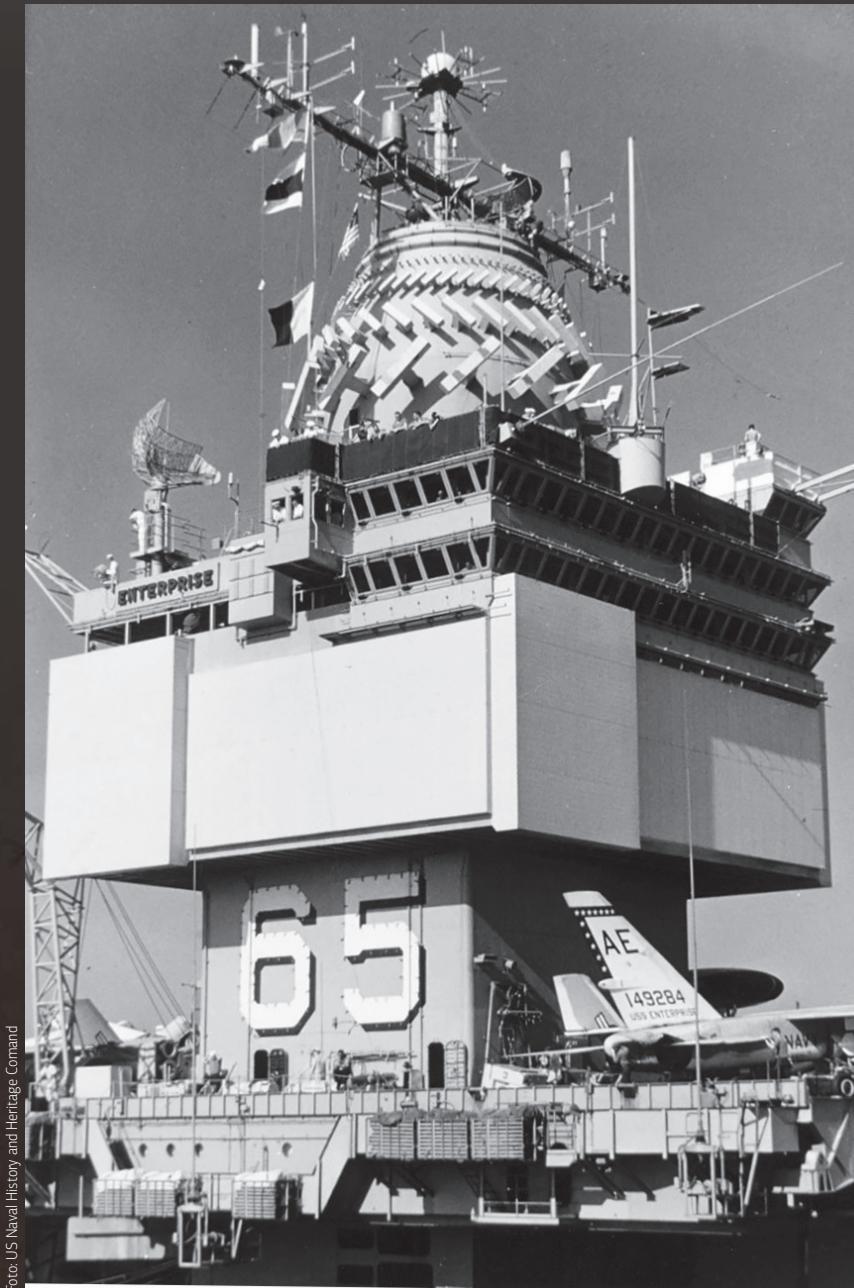

Foto: US Naval History and Heritage Command

Zapovjedni most nosača USS "Enterprise" s antenama radara AN/SPS-32 i AN/SPS-33. Radarski sustav poslije je uklonjen tijekom velikog remonta i modernizacije

Mario GALIĆ

USS "Long Beach" s velikom kockastom nadogradnjom koja bi, po veličini, više odgovarala nosaču zrakoplova nego krstarici

HUGHES SCANFAR

Osnovni elementi radarskog sustava SCANFAR bili su motrički radar AN/SPS-32 i radar za praćenje ciljeva AN/SPS-33. Oba su radara nastala kao znatno pojednostavljena izvedenica Typhoonova radara SPG-59 koji je obje te funkcije trebao obavljati jednom antenom. AN/SPS-32 rabio je četiri vodoravno položene antene koje su osiguravale veliku zonu motrenja. Dimenzije antena bile su 12,2 metra po dužini i 6,09 metara po visini. Ukupna masa tog radara bila je 48 tona. S druge strane, radar AN/SPS-33 rabio je četiri okomitno postavljene antene dimenzija 7,62 x 6,09 m. Iako je izvorna namjena radara AN/SPS-33 bila praćenje ciljeva i navođenje PZO vođenih projektila, USS "Long Beach" je za PZO raketne sustave Terrier i Talos dobio i njihove radarske osvjetljivače (iluminatore) ciljeva. Tako su za sustav Terrier ugrađena dva AN/SPG-49 iluminatora te za Talos četiri AN/SPG-55. Na nosač USS "Enterprise" ugrađeni su radari AN/SPS-32 i AN/SPS-33 i trebali su služiti ponajprije za nadzor zračnog prostora i navođenje zrakoplova na ciljeve. Za obradu podataka s radara ugrađen je sustav Naval Tactical Data Systems (NTDS).

KAD SU ISPRAVNI...

U teoriji je kombinacija SCANFAR-a i NTDS-a bila, za početak šezdesetih godina XX. stoljeća nevjerojatna. Oba su radara radila u "S" frekventnom rasponu. AN/SPS-32 je davao 2D a AN/SPS-33 3D radarsku sliku (udaljenost, visinu, brzinu). Kad su bili ispravni, mogli su otkrivati ciljeve na do tada nedostiznim udaljenostima. AN/SPS-32 mogao je otkriti cilj radarskog odraza 1 m² na udaljenosti od 165 nautičkih milja (305 km) s vjeratnošću otkrivanja od 50 %. Cilj radarskog odraza od 0,5 m² mogao je otkriti na udaljenosti

od 37 nautičkih milja (68,5 km) s vjeratnošću otkrivanja od 90 %. Istodobno je mogao pratiti do 400 ciljeva. Radar AN/SPS-33 mogao je cilj veličine radarskog odraza od 1 m² otkriti na udaljenosti od 60 nautičkih milja (111 km) s vjeratnošću otkrivanja od 50 %. Cilj radarskog odraza veličine 0,5 m² mogao je otkriti na udaljenosti od 18 nautičkih milja (33,3 km) s vjeratnošću otkrivanja od 90 %. Istodobno je mogao pratiti do 120 ciljeva, a operater je imao mogućnost autonomnog odabira cilja i njegova ručnog praćenja. Naravno, to su mogli ostvarivati jedino pod uvjetom da su bili ispravni.

Operativna je uporaba vrlo brzo pokazala da su sustavi SCANFAR i NTDS vrlo nepouzdani. To je bio posebno velik problem na nosaču USS "Enterprise" kod kojeg bi kvar na radaru AN/SPS-32 doveo do prekida praćenja leta zrakoplova i onemogućavao njihovo navođenje iz operativnog centra.

VRUĆE ELEKTRONSKЕ CIJEVI

U pokušaju da se problem riješi, američki su stručnjaci odlučili da se na zapovedni otok nosača doda jarbol na čijem je vrhu postavljena antena radara AN/SPN-6. Naime, najveći nedostatak SCANFAR-a i NTDS-a bio je u tome što su radili elektronske cijevi kao osnovni element, iako je tranzistor otkriven još 1947. godine. Posljedica uporabe takvih cijevi bila je velika potrošnja električne energije i jako zagrijavanje jer se tijekom rada potrebni elektroni dobivaju žarenjem katode. U svim trima sustavima bilo je ugrađeno više od deset tisuća elektronskih cijevi. Operativna uporaba pokazala je da je bilo dovoljno da samo jedna zakaže pa da NTDS ili radari prestanu raditi. Zbog toga je

osoblje za održavanje veliku većinu vremena provodilo mijenjajući elektronske cijevi.

Veliko poboljšanje u pouzdanosti ostvareno je 1967. kad su elektronske cijevi zamijenjene tranzistorima. Osim što je došlo do znatnog povećanja pouzdanosti i smanjenja potrošnje električne energije, zamjena je dovela i do smanjenja mase sustava za 20 tona. Usprkos tome američka ratna mornarica odlučila je da je SCANFAR radarski sustav koji je "previše ispred vremena" i više nije planirala njegovu ugradnju na druge brodove. SCANFAR je s nosača USS "Enterprise" uklonjen tijekom velikog remonta i modernizacije od siječnja 1979. do veljače 1982. Radari AN/SPS-32 i AN/SPS-33 zamijenjeni su radarima AN/SPS-48 i AN/SPS-49. U proračunskoj godini 1978. osigurana su sredstva da se na krstarici USS "Long Beach" SCANFAR zamijeni novim radarskim sustavom AEGIS, no od toga se odustalo. Zbog toga su tijekom generalnog remonta i modernizacije radari AN/SPS-32 i AN/SPS-33 zamijenjeni radarima AN/SPS-48 i AN/SPS-49.

SRETAN EPILOG

S obzirom na to da je ugrađen na samo dva broda, radarski sustav SCANFAR danas se smatra jednim od skupljih promašaja američke ratne mornarice, posebno kad se tome pridodaju i troškovi sustava Typhoon s radarem SPG-59. Međutim, na osnovama sustava SCANFAR i NTDS već 1969. tvrtka RCA Electronics započela je razvoj borbenog sustava AEGIS i radara SPY-1. AEGIS je danas osnovni borbeni sustav ne samo na američkim krstaricama i razaračima, nego i na mnogim drugim ratnim brodovima jer je tvrtka Lockheed Martin razvila izvedenice radara APY-1 nami-

jenjene i ugradnji na manje brodove poput korveta. Puno je manje poznato da je sovjetska ratna mornarica pokušala kopirati sustav Typhoon i radar SPG-59. Sovjetski sustav zove se Mars-Passat (Sky Watch) i sastoji se od četiri fiksne antene. Prvi se put pojavio na sovjetskom nosaču "Admiral Gorškov" porinutom još 1982., te je potom ugrađen na nosač "Kuznjeцов". Zapadni izvori vole naglašavati da je radar krajnje nepouzdan, a po odlikama ga uspoređuju s radarem SPG-59. Znakovito je kako Mars-Passat nije ugrađen niti na jedan drugi sovjetski ili ruski brod. Znakovito je i što je Indija pri kupnji nosača "Admiral Gorškov" zatražila uklanjanje sustava Mars-Passat i ugradnju drugih radara. Danas je tehnologija PESA radara tehnološki prevladana te su ih zamjenili radari s AESA (Active Electronically Scanned Array) tehnologijom. Za potrebe ugradnje u razarače klase Arleigh Burke tvrtka Raytheon razvila je AESA radar AN/SPY-6 kao zamjenu za PESA radar AN/SPY-1. Velik broj američkih, europskih i izraelskih proizvođača također nudi AESA radare namijenjene ugradnji na ratne brodove. Kako bi se omogućila ugradnja AESA radara i na manje ratne brodove, razvijeni su i modeli sa samo jednom rotirajućom antenom. ■

Foto: US Naval History and Heritage Command

USS "Ticonderoga"- prvi američki ratni brod s danas itekako aktualnim borbenim sustavom AEGIS osmišljenim na osnovi SCANFAR-a i NTDS-a

CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI

OSJEČKA

NAKON OSMANLIJSKE VLADAVINE DUGE STOŠEZDESET GODINA, OSIJEK JE 1687. DOŠAO POD HABSBURŠKU VLAST. KAKO BI ŠTO BOLJE UTVRDILI GRAD UZ OSMANLIJSKU GRANICU, AUSTRIJSKI VOJNI INŽENJERI ZAPOČELI SU POČETKOM XVIII. STOLJEĆA IZGRADNJU MODERNOG GRADA – UTVRDE U BAROKNOM STILU, S CIJELIM KOMPLEKSOM VOJNIH, JAVNIH I KULTURNIH OBJEKATA

Osmanski vladar Sulejman Veličanstveni (1494. - 1566.) u pohodu na Europu 1526. osvojio je, među ostalim, i Osijek koji je ostao pod izravnom turskom vlašću u sklopu Požeškog sandžakata. Preokret se počeo naslućivati krajem XVII. stoljeća. Turci su 1683. krenuli u novu opsadu Beča, čime je započeo Veliki turski rat. Uz teške napore Beč je obranjen, a na nagovor pape Inocenta XI. (1611. - 1687.) Habsburška Monarhija, Mletačka Republika, Poljska i Rusija udružile su se u Svetu ligu protiv Turaka. Nakon početne konsolidacije savez je izvojevao niz pobjeda, a za Osijek je iznimno bitna bila Harđanska bitka. Znana i kao Druga mohačka bitka, u kasno ljeto 1687. Svetoj ligi otvorila je put prema oslobođanju Slavonije. Habsburške snage konačno su oslobođele grad krajem rujna 1687. Opasnost za Osijek time nije prestala jer su ga već 1690. osmanlijske snage ponovno pokušale zauzeti. Napad je odbijen, ali usprkos uspjehu bilo je jasno da je grad, sa svo-

jem zastarjelim obrambenim kompleksima, vrlo ranjiv.

NAPREDNA INFRASTRUKTURA

Početkom XVIII. stoljeća vođeći austrijski vojni inženjeri počeli su s realizacijom plana utvrđivanja grada u tad modernom stilu. Gradnja je počela u kolovozu 1712. na temeljima starog grada još iz doba Rimljana, koji se nalazio na prometno i strateški bitnom prijelazu preko rijeke Drave. Glavni radovi na Tvrđi završeni su 1721., premda su se manji zahvati izvodili još čitavih pola stoljeća. Radovima je rukovodio general Johann Stephan von Beckers, koji je bio njezin prvi zapovjednik. Tvrđa se sastojala od sedam bastiona smještenih od istoka prema zapadu, a sagrađena su i četiri izlazna vrata – Vodena, Nova, Valpovačka te Carska. Potonja su izgrađena tek 1783., čime su završeni veći radovi na kompleksu. Unutar zidina, koje su građene od kamena i opeke, tijekom XVIII. stoljeća izgrađen je velik broj vojnih, civilnih i

crkvenih objekata. Cijeli unutarnji kompleks temeljio se na dvjema prometnicama – Cardo i Decumanus. Infrastruktura je bila toliko razvijena za to razdoblje da je imala javnu rasvjetu od petrolejskih lampa te vodovod i kanalizaciju. Među prvim izgrađenim baroknim skulpturama bio je kip Svetog Trojstva na istoimenom trgu, a jačanju obrazovnog i kulturnog sustava posebno su pridonijeli franjevci i isusovci koji su otvorili gimnaziju i tiskaru. Zaslugom dvaju crkvenih redova osječka Tvrđa dobila je i dviće impozantne crkvene građevine: baroknu crkvu sv. Mihovila s dvama zvonicima te franjevačku crkvu Sv. Križa s pripadajućim samostanom.

JOSIPOVA ODLUKA

Što se tiče vojnih objekata, unutar Tvrđe podignut je niz zgrada. Od njih valja spomenuti zgradu vojnog

zapovjedništva na sjevernoj strani Trga Sv. Trojstva koja je izgrađena u kombinaciji renesansnog i baroknog stila. Zgrada je bila iznimno bitna jer se u njoj od 1735. do 1786. godine nalazilo sjedište Slavonske general – komande. Svoje mjesto tu je od 1736. do 1745. pronašla i Slavonska zemaljska vlada. U zgradi se nalazilo i kazalište s repertoarom na njemačkom jeziku, a u njoj je prilikom posjeta Osijeku često boravio car Josip II. (1741.-1790.). Poslije je zgrada prenamijenjena u vojarnu. Na istom Trgu, ali na sjeverozapadnom dijelu, gdje se danas nalazi Arheološki muzej, izgrađena je promatračnica s kupolom u maursko-venecijanskom stilu. Zapovjednik gradske straže imao je tu svoj stan. Osim navedenih vojnih objekata vrijedi istaknuti i prve moderne vojne bolnice te ljekarne. Potkraj XVIII. stoljeća Tvrđa

Josip BULJAN, snimila Doris RAVLIĆ

A TVRĐA

je sve više gubila na svojem vojnom značenju. Posebice se to odnosi na razdoblje od 1783. godine kad je car Josip II. donio odluku da se vrhovno zapovjedništvo za Slavoniju i Srijem premesti iz Osijeka u Petrovaradin.

BAROKNA URBANA CJELINA

Tvrđa je bila posebna po tome što se u njoj, upravno neovisno od utvrde, razvio i grad. Unutar bedema sagrađen je niz građanskih kuća, trgovačkih naselja te čitav niz javnih ustanova koje simboliziraju tadašnji moderni novovjekovni grad. Stanovništvo koje je živjelo u Tvrđi bilo je iznimno šaroliko, tako da su uz Hrvate ondje živjeli mnogi doseljenici iz primjerice Italije, Francuske, Bavarske, Kranjske i Štajerske. Grad je zahvaljujući njima bio multinacionalan, a na ulicama se govorilo više europskih jezika, pogotovo u trgovačkim četvrtima. Zidine su s vremenom postale gospodarski i prometni uteg za grad, pogotovo nakon ujedinjenja Tvrđe s Gornjim i Donjim gradom u zajedničko područje. U drugoj polovini XIX. stoljeća stanovnici unutar Tvrđe zatražili su, preko Hrvatskog sabora, od cara Franje Josipa I. (1830. - 1916.) da im se dopusti rušenje jednog dijela zidina. Car je to odbio, međutim poslije Prvog svjetskog rata i propasti Austro-Ugarske ipak je došlo do rušenja velikog dijela obrambenih zidina pri čemu su uništena sva vrata osim Vodenih te zidni plašt oko gradske jezgre sa svih strana osim sjeverne.

Osječka Tvrđa, usprkos tome što je dobar dio njezinih zidina porušen, iznimno je vrijedan kulturni i povijesni spomenik jednog razdoblja. Njezin velik značaj jest u tome što je iz prvostrukne vojne funkcije preraslao u jednu od rijetkih baroknih urbanih cjelina u Hrvatskoj, zahvaljujući čemu danas ima zapaženu ulogu na turističkoj karti naše zemlje. ■

U prethodnom broju Hrvatskog vojnika navedeni su izvori koji objašnjavaju stanje u Mostaru u travnju 1992. godine. Eskalacija sukoba koji je tada započeo sprječena je dogovorom zapovjedništava ARBiH i HVO-a u Mostaru 21. travnja o povlačenju vojske u vojarne i o crtici razgraničenja. Iako se 23. travnja činilo da se stanje smirilo, ono se zapravo sustavno pogoršavalo jer je uglavnom bilo odraz nepoštivanja sporazuma ARBiH u Konjicu, tako da je sukob bio izvjestan.

postavljeni za djelovanje protiv HVO-a" i "ciljeve na desnoj obali Neretve".

U Naredbi koja je izdata k-dantima bataljona i užem dijelu k-de 42. bbr. na sastanku održanom dana 17. 04. 1993. u 22.00 usmeno je od strane k-danta 42. bbr. rečeno sljedeće:

- ne otpočinjati dejstva bez naredbe;
- izvršeno je uvezivanje sa našim ljudima u HVO-u;
- manjim snagama posjednuti su:
- most u Žitomislićima,

vodjenje snaga iz pravca Metkovića;

- sela su maximalno obezbijedjena i uvezana kurirskom vezom,
- zauzimanje grada Stolac sa našim ljudima u HVO-u,
- zauzimanje punktova i s. Prenj, Nakovanj i Aladinići,
- kontrola mosta na r. Bregava u s. Prenj i sprečavanje uvodjenja snaga HVO iz pravca Kruševac – Prenj i Svitava – Prenj,
- zatvoriti put prema s. Drinovac i s. Kruševac,

1993., HVO drži posljedicom priprema ARBiH za napad i nastavkom napadnih operacija ARBiH na području Konjica, Klisa i Jablanice (Komanda 41. mot. br ARBiH, Zapovijest za odbranu dj. br. 470 od 19. 4. 1993., ICTY, Prlić i ostali, dokaz 3D00014; naredba od 20. 4. 1993., broj 470-1/93, ICTY, Prlić i ostali, dokaz 2D00094 i 2D00095; GSHVO, VOS, str. pov. br. 03-412/93, za dan 9. i 10. 5. 1993.). Zbog napada ARBiH manji dijelovi profesionalnih sastava koje je imao HVO

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

PRILOZI ZA RAZUM SUKOBA ARBiH

Pripreme ARBiH za napad na HVO i namjeru muslimanskog zapovjedništva da u tom napadu iskoristi i muslimane u sastavu HVO-a, potvrđuje i "Izvještaj o stanju i događanjima u 42. bbr." zapovjednika 4. korpusa ARBiH Arifa Pašalića, od 2. svibnja 1993. godine. U njemu je navedeno izvješće komandanta 42. bbr. i izvješće sa sastanka u brigadi održanog 17. travnja 1993., iz čijih je sadržaja razvidno postojanje plana "zauzimanja grada Stolaca sa našim ljudima (muslimanima, op. ur.) u HVO-u", odnosno da je već bilo "izvršeno uvezivanje sa našim ljudima u HVO-u" i da su minobacači ARBiH "već bili

- dvije dominantne kote koje dominiraju Bunom,
- položaji prema Domonovićima,
- položaji prema s. Stanojevići,
- kontroliše se Hodbina;
- glavnina snaga je u pravnosti i odmara se sa zadatkom da:
- zatvori most na Žitomislićima,
- zauzimanje punkta i mosta na Buni sa dijelom snaga iz Blagaja,
- zauzimanje Domanovića;
- Ljudstvo (muslimani, op. ur.) iz HVO Čapljina ima zadatak da zauzme s. Tassovići i most u Čapljinji s ciljem da ne dozvoli do-
- MB 60 i 82 postavljeni za dejstvo protiv HVO,
- Lanseru dati ciljevi i na desnoj obali Neretve (po položajima HVO-a, op. ur.),
- PO sredstva su u pripravnosti. (Komanda 4. korpusa, Armija Republike BiH, Izvještaj str. pov. br. 01-3573/93 od 2. 5. 1993.)

O tome svjedoče i "potrebni zadaci" koje je 8. svibnja 1993. izdala Komanda 4. korpusa ARBiH (Komanda 4. korpusa, Armija Republike BiH, Izvještaj str. pov. br. 02-3763/93 od 8. 5. 1993.). Prve velike gradske borbe između ARBiH i HVO-a u Mostaru, koje su počele ujutro 9. svibnja, a završile 12. svibnja

tog dana, 9. svibnja, hitno su pozvani u Mostar, što navodi na zaključak da HVO nije planirao napad (Operativna zona JIH, Miljenko Lasić, ICTY Prlić i ostali, 3D01001; 3D01006; 3D01007; 3D01008; 3D01009; 3D01010; 3D01011; 3D01013; 3D01016; 3D01023). Istog dana kad su započele spomenute borbe u Mostaru, 9. svibnja, u ranim jutarnjim satima, pripadnici ARBiH oteli su don Ivu Vukšića iz prostorija samostana i odvele ga u istočni Mostar. Nakon pregovora, posredstvom SPABAT-a on je vraćen u zapadni Mostar (Izvješće župnika don Ive Vukšića, 15. svibnja 1993., ICTY Prlić i ostali, 3D00177).

U borbama u okolini grada ARBiH je 10. svibnja zauzela Grabovicu, mjesto u kojem će 8./9. rujna 1993., kad na tom području nije bilo borbenih djelovanja jer se nalazilo u pozadini crte razdvajanja, pripadnici ARBiH ubiti 32 civila Hrvata, među kojima i jedno četverogodišnje dijete. Potom je, zahvaljujući iznenadenju, odnosno izdaji muslimana pripadnika HVO-a, što je bilo u skladu sa spomenutim planom Arifa Pašalića od 2. svibnja 1993. o ostanku muslimana u postrojbama HVO-a do znaka za napad na HVO, ARBiH nakon ponoći 29./30. lipnja zauzela vojarnu HVO-a Tihomir Mišić i Bijelo polje te još neka

pogoršanja sigurnosne situacije zbog događaja u Mostaru" (Zapovjedništvo III. satnije III. bojne VP HVO Čapljina, Dnevno izvješće, djelatni broj: 02-4/3-06/4-12-207/93, od 1. 7. 1993.).

Presudna za slamanje HVO-a i zauzimanje znatnog dijela BiH na kojem žive Hrvati, trebala je biti napadna operacija "Neretva", koju je muslimanska ARBiH pokrenula 12. rujna 1993. protiv HVO-a i hrvatskog naroda na prostoru od Gornjega Vakufa preko Prozora do Mostara, s ciljem ovlađivanja tim teritorijem i stvaranjem pretpostavki za zauzimanje Mostara, doline Neretve i izlaska na Jadransko more.

proglašavala "zaštićenim zonama". Na području Srebrenice i Žepe, koje su sredinom travnja 1993. bile u gotovo bezizlaznom položaju zbog napada Drinskog korpusa VRS-a, UNPROFOR je preuzeo odgovornost nakon Sporazuma o demilitarizaciji toga područja, koji je ARBiH potpisala s Vojskom Republike Srpske (VRS) 8. svibnja 1993. Prekid sukoba na tom dijelu ratišta, ARBiH mogla je iskoristiti za obračun s HVO-om u središnjoj Bosni, što je već sljedećeg dana, 9. svibnja, kad su započele borbe između ARBiH i HVO-a u Mostaru, nagovijestio načelnik Glavnog štaba Armije Republike BiH Sefer Halilović u

lišna naklada, Zagreb, 2017., 192-193)

Kad je 4. lipnja 1993. Vijeće sigurnosti UN-a konačno izglasalo Rezoluciju 836 o šest "zaštićenih zona" u BiH (Bihać, Goražde, Sarajevo, Tuzla, Srebrenica i Žepa) i odobrilo novu operaciju UN-a u BiH da bi se te zone i zaštitile, ARBiH mogla je pokrenuti nove napadne operacije u središnjoj Bosni, s pojačanjima dovedenim iz drugih područja BiH. Zbog toga je hrvatski predsjednik Franjo Tuđman prigovorio Aliji Izetbegoviću na susretu u Zagrebu, 11. lipnja 1993.: "Gospodine Izetbegoviću, 7500 vojnika muslimanskih je prebačeno bilo u vrijeme dok

IIJEVANJE UZROKA I HVO-A U BIH

(III. DIO)
[III. DIO]

područja Mostara i okoline (ICTY Prlić i ostali, 3D00165). Nužna i vojnički jedino logična reakcija vodstva HVO-a na izdaju dijela muslimana pripadnika HVO-a, radi zaštite vlastitih snaga i hrvatskih civila od idućih ofenzivnih djelovanja ARBiH, bila je privođenje i izoliranje većeg broja muslimanskih vojnih obveznika na području na kojem je HVO držao vlast, uključujući i postrojbe HVO-a u čijem su sastavu bili muslimani. Izvori HVO-a od 1. srpnja 1993. pokazuju da su zapovijedi "opravođenju vojnih obveznika muslimanske nacionalnosti, primjerice u vojarnu Dretelj i u pritvor u Gabelu, rezultat

Na mostarskom dijelu bojišta počela je 14. rujna. Istog dana, na drugom smjeru operacije "Neretva", ARBiH je 14. rujna napala selo Uzdol na ramskoj bojišnici, s ciljem zauzimanja Prozora/Rame, i počinila zločin, ubivši 41 Hrvata - 12 zarobljenih pripadnika HVO-a i 29 civila Hrvata, među kojima su bila i djeca. Omjer snaga - 1:7 u korist ARBiH, ukazuje na jačinu ofenzive i napore koje je HVO uložio da se održi i odbije napade. Radi pokušaja sprečavanja srpskih snaga da osvoje pojedine gradove u BiH i spašavanja muslimanskog stanovništva na tom području, međunarodna zajednica ih je

zapovjedništvu 3. korpusa ARBiH: "... Treći korpus mora pojačati napadna i informativna dejstva na Travnik i Lašvansku dolinu, Busovaču, Vitez, Novi Travnik. Treći korpus će dobiti pojačanje kad UN odredi demilitarisane zone u Istočnoj Bosni, tada će biti trenutak konačnoga obračuna sa ustašama na ovom terenu i put u Hrvatsku ili pod crnu zemlju" (OZ SB-VOS, Načelnik VOS Ivica Zeko, 9. 5. 1993., Obrana, vojna tajna, strogo pov., File: B-446-2-16.pdf. / ICTY, predmet IT-04-74 (Prlić i ostali) dokaz 3D02873./; M. Tuđman, Druga strana Rubikona - politička strategija Alije Izetbegovića, Hrvatska sveuči-

je tamo bila tragedija Srebrenice, prebačeno na područje Busovače i tamo su hrvatska sela čišćena. Od 145 tisuća izbjeglica iz istočne Bosne, iz središnje Bosne, oko 95 do 100 tisuća je Muslimana (naseljeno, op. ur.), od Mostara pa dalje i tada ste započeli, da li po vašoj naredbi, ali postoje pripremljene naredbe, pismene naredbe da treba očistiti sve (od Hrvata, op. ur.) – Jablanicu, Konjic, Mostar itd. Prema tome, zašto je započelo to u tim provincijama 8 i 10 koje su bile predviđene (Vance-Owenovim planom, op. ur.) s većinskom hrvatskom vlašću?" (M. Tuđman, Druga strana Rubikona ..., 341). ■

DOMOVINSKI RAT

Kako bi se trajno promicale i očuvale vrijednosti Domovinskog rata te prenijele na mlađe generacije, Ministarstvo hrvatskih branitelja objavilo je ove godine prvi put javni poziv za kratku priču s temom iz Domovinskog rata. Pozvani su srednjoškolci da u formi kratke priče ožive svoj doživljaj Domovinskog rata, opišu ratni trenutak o kojem su slušali, osobu koju su upoznali....Pristigle su 94 priče iz brojnih srednjih škola Republike Hrvatske, a stručno povjerenstvo odabralo je sedam najboljih. Nagrade su im uručene u prigodi Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja te 24. obljetnice VRO Oluja na Kninskoj tvrđavi, a u idućih nekoliko brojeva Hrvatskog vojnika objavljivat ćemo nagrađene priče.

TREĆU NAGRADU OSVOJILA JE PRIČA STELLE CRNOBRNJE,
ŠEZDESET SEKUNDI, UČENICE 4. RAZREDA OPĆE GIMNAZIJE,
SREDNJE ŠKOLE "IVAN ŠVEAR" IZ IVANIĆ-GRADA

Šezdeset sekundi

Vrijeme. Vrijeme je upravo ono čega bismo se trebali bojati. Nikada ne znaš što se sve može dogoditi u svega par sekundi. Tih par sekundi može proći jako brzo, ali može trajati i cijelu vječnost. Jeste li ikada ostali zamrznuti u vremenu? Ja jesam. U tom trenutku vrijeme je prolazilo kao u usporenom filmu, a moje reakcije koje su trebale biti brze, gotovo da i nisu postojale. Strah je vladao nada mnom, a moje tijelo je to i pokazivalo. Bila sam u stanju šoka i nisam se mogla pomaknuti. Svi zvukovi su se stapali u jedan i više ih nisam mogla čuti. Sve oko mene kao da je stalo. Tako sam stajala, činilo se satima, a zapravo je bilo samo jednu minutu. Šezdeset sekundi. Znate li što se sve može napraviti u šezdeset sekundi? Možemo spremiti torbu za školu, pozdraviti prijatelje i popričati s njima u žurbi, obrisati prašinu, čak sam negdje pročitala da je netko uspio napraviti sedamdeset koluta unaprijed za šezdeset sekundi. Koliko sve banalnih stvari možemo zapravo napraviti, a onda jednog trena nismo sposobni ni to. Nekome u šezdeset sekundi procvjeta život, a meni se u tim sekundama srušio. Dandanas kada se sjetim tog vremena s kraja devedeset treće, kao da mi nakratko stane svijet. Ne sjećam se baš svega detaljnog jer ono što se meni urezalo u pamćenje su slike. Sigurno mislite da sam bila negdje u nekoj polumračnoj prostoriji punoj krvi gdje je možda netko bio mučen kao što to inače biva u ratu, ali ne, ja sam se nalazila u svojoj udobnoj, u to vrijeme sigurnoj kući. Sjećam se posve običnih dana. Mama bi spremala ručak u kuhinji slušajući radio ne bi li čula vijesti sa ratišta. Moj tata se nalazio upravo na tom ratištu i svaki dan bi sjede za stol, ručale i molile se da nam ga Bog čuva i sigurno vrati kući. Tako je i bilo. Došao je kući na kratko vrijeme, ali obje smo primijetile da to više nije moj stari tata. Promijenio se. Po danu je bio jako oprezan i propitkivao je sve što se radilo, za njega ništa nije bilo sigurno i sve je trebalo biti više puta provjereno, a po noći nije mogao spavati. Često sam ga čula kako se kreće po kući i obilazi prostorije. Puno vremena je provodio stojeći pored mojih vrata, kao da će svaki čas netko iskočiti iz mog ormara i napasti me. To su bile mirne noći. Potpuno drugačije noći proživiljavale bismo mama i ja, same tijekom uzbuna. Tada bi se zaključale u podrum i tamo bi provodile svoje vrijeme. Tada me bilo najviše strah. Uvijek sam se pitala što ako to nije dovoljno, što ako nas pronađu? Onesvjestila bih se ulazeći unutra tako da je moja majka imala puno briga u tim situacijama. Prošlo je nekoliko dana, a on nije mogao ni oka sklopiti. Neispavanost je uzela ono najbolje iz njega. Budući da za to vrijeme nisam mogla ići van iigrati se na ulici, često sam znala sjediti u tatinoj radnoj sobi i čitati razne knjige koje su se tamo nalazile. Mislim da sam upravo u jednoj od tih knjiga i pročitala nešto o insomniji. Insomnija ili nesanica ili poremećaj spavanja. Simptomi su najčešće umor, poremećaj koncentracije i pažnje, depresija i stanje pretjerane osjetljivosti. Na sve to dodala bih još i halucinacije. Jedne večeri sam to primijetila na tati. Sjedio je u svojoj radnoj sobi i svađao se sam sa sobom. Pa dobro, svatko ponekad popriča sam sa sobom. Ne bi mi to bilo tako čudno da se uistinu obraćao sam sebi, ali nije, njegove rečenice i odgovori su bili oblikovani kao da upravo razgovara s nekim. Pokušala sam razgovarati s mamom o tome, no ona me nije htjela dodatno zabrinjavati, iako sam ja već bila jako zabrinuta. Već tada

sam trebala nešto poduzeti, trebala sam pritisnuti majku, možda i popričati s tatom i smiriti ga, no umjesto toga nisam poduzela apsolutno ništa. To je bila najveća greška u mom životu. Tada sam imala svega dvanaest godina, no trebala sam znati bolje. Trebala sam biti bolja. Još uvijek se nekada zapitam što bi bilo da sam nešto doista poduzela? Možda bi danas sjedili zajedno na ručku i pričali o vremenu. Taj dan sam se igrala u kući uživajući u mirnom danu ne sluteći na što će za nekoliko trenutaka naići. Znam da sam trčala po hodnicima kuće i ulazila u svaku moguću sobu. Prošla sam ih gotovo sve. Ostala mi je samo tatinu radnu sobu u koju sam uletjela brzinom svjetlosti i isto tako sam brzinom svjetlosti ostala zakopana u mjestu i zamrznuta u vremenu. Krv, tatinu bljedo tijelo, krvav komad papira i kemijska olovka koja je ležala na podu uz moje noge. Ležao je tamo nepomičan. Suze su počele kliziti niz moje obuze, dlanovi su mi postajali znojniji i znojniji, a moje srce je počelo ubrzano kucati. Kucalo je kao što je trebalo njegovo kucati. Tijelo mi je funkcionalo kao što je i njegovo prije svega par minuta. Sve na što sam mogla misliti bilo je pitanje zašto nisam ušla prije, stigla bih mu pomoći, ne bi ležao ovde u ogromnoj lokvi krvi... S tim mislima, tupom boli i simptomima koje je moje tijelo pokazivalo borila sam se mirno stojeći šezdeset sekundi. U tih šezdeset sekundi nisam ni treplula, a suze su tekle i tekle. Ono što me vratile u stvarnost bio je mamin vrisak i njezina ruka preko mojih očiju. Izvukla me iz te sobe i zaključala u mojo. Poslije toga se više ničega ne sjećam jer je sve oko mene ubrzo postalo crno. Nakon tog događaja više ništa nije bilo isto. Mama je jako dugo maskirala svoju bol i namještala hrabro lice kako bi me smirila i kako bi meni bilo dobro. Noćima nisam mogla spavati sama i na miru. Čim bih sklopila oči, prolazila bih sve iznova, no ona je bila tu za mene. Iako sam bila prestravljeni, pokušavala sam i ja paziti na nju. Pomagala sam joj koliko god sam mogla, priuštila sam joj poneku minutu odmora i često sam je grlila i pazila. Zajedno smo radile i brinule same za sebe. U svom tom pomaganju i radu po kući pronašla sam mir. Kada bih nešto radila, mislima bih duboko uronila u to i zaboravila na druge stvari. To je bio moj izlaz. Godine su prolazile, rat je završio i sve se opet promijenilo. Sve te promjene, potisnuta sjećanja i osjećaji su se nagomilali. S vremenom sam krenula na terapiju, a kašnije i moja majka. Doista mi je pomogla, shvatila sam neke stvari o sebi i napokon sam shvatila svoju reakciju na onaj događaj. Bilo je jako teško uopće započeti pričati o tome i nije postajalo nimalo lakše, ali svaki put kada bih rekla što sam imala, osjećala bih se psihički jače. Shvatila sam da ta rana u mom srcu nikada neće nestati, ali će s vremenom zarasti. To ne znači da će tatu zaboraviti, već će ga još više voljeti i zauvijek pamtitи baš onakvog kakav je bio prije Domovinskog rata. Shvatila sam da, iako ga nema, svejedno će biti sa mnom sa svakim mojim korakom. Iako neće moći fizički biti uz mene kada će upisivati srednju školu, imati prvog dečka, upisivati fakultet, raditi glupešti, stvarati nova prijateljstva, njegov duh će uvijek biti uz mene. Shvatila sam da ništa ne prolazi samo od sebe. Za sve treba vremena, bilo to šezdeset sekundi, šest mjeseci ili šest godina - mir će nas uvijek pronaći i stvari će biti lakše.

David G. Farragut bio je prvi američki admiral u povijesti. Istaknuo se u Bitki kod Mobilea tijekom Američkog građanskog rata, a njegova izjava "Fučka torpeda, punom brzinom naprijed!" postala je izraz američkog patriotizma

Ivo AŠČIĆ

FILATELIIA

MARKE - ADMIRALI

Uz generale, o kojima je pisano u prošlom broju Hrvatskog vojnika, motivi admirala, najviših činova u ratnoj mornarici često su, među vojnim motivima, zastupljeni na poštanskim markama

Admiralska zastava indijskog ratnog broda iz XVII. stoljeća

Uz likove admirala (npr. američki admiral David G. Farragut, Američki građanski rat, Španjolska 2018.), na markama su često prikazani i: različiti brodovi koji nose imena po admiralima (ledolamac "Admiral Makarov", bivši SSSR 1978.), brodovi koji su sudjelovali u velikim bitkama predvođeni admirala (britanski admiral Horatio Nelson, Bitka kod Trafalgara; Paragvaj 1880.), admiralski brodovi (brod De Zeven Provincien iz 1665., Nizozemska 1957.).

Britansku pobjedu nad Francuzima u Bitki kod Nila 1798. predvodio je viceadmiral Horatio Nelson, jedan od najvećih stratega u povijesti pomorskih ratova

Odora admirala Britanske kraljevske mornarice s kraja XVII. stoljeća

admiralske zastave (Indija 2000.), zgrada Admiriliteta u Sankt Peterburgu (Rusija 2002.) i dr. Riječ admiral potječe iz arapskog jezika (amīr ar-rahīl: zapovjednik prijevoza ili amīr ar-bahr: zapovjednik mora ili amīr a'ālī: visoki zapovjednik) i koristio se već u IX. stoljeću, a nekoliko stoljeća poslije prihvatile su ga mnoge europske mornarice. U hrvatskim dokumentima iz XIV. stoljeću spominje se admirál pod latinizi-

ranim nazivom admiratus (*admiratus regnorum Dalmatiae et Chroatiae*), kao zapovjednik hrvatske mornarice. I u Bojkelskoj mornarici najviši dostoјanstvenici nose nazine admirál, viceadmirál i mali admirál. Najpoznatiji su i gotovo svugde prihvaćeni ovi admiralski činovi: kontraadmirál, viceadmirál, admirál i admirál flote. Prema admiralima nazvan je admirálit, savjetodavno tijelo u ratnoj mornarici nekih pomorskih zemalja

(u Velikoj Britaniji *Admiralty* je do 1964. bio naziv za ministarstvo ratne mornarice) i admiralski stožer (u većim ratnim mornaricama tijelo vrhovnog zapovijedanja kojem je temeljna zadaća planiranje i usklađivanje razvoja pomorskih snaga, njihove borbene spremnosti i operativne uporabe). Isto tako, kod nekih velikih zemalja, poput Velike Britanije postoji Admiralitetski sud (engl. *Admiralty Court*), nadležan za pomorske sporove. ■

AMAZONSKA PRAŠUMA

Najnovija katastrofa svjetskih razmjera izazvana požarom dogodila se ovog ljeta u Amazoniji, amazonskoj prašumi koja se prostire na području devet južnoameričkih zemalja uz rijeku Amazonu, drugu najveću rijeku u svijetu. Prema podacima Braziliske svemirske agencije (Agência Espacial Brasileira, AEB), do sredine kolovoza broj požara koji je zahvatio amazonsku prašumu, u odnosu na prešlu godinu porastao je za 83 posto. To je rekordan broj požara od 2013. otkad se vodi evidencija. Prema mnogima, požari su osim prirodnih uzroka (suša), posljedica "velikih međunarodnih gospodarskih interesa". Brazilска vojska uključila se u gašenje požara, među ostalim, i vojnim zrakoplovima C-130 Hercules. Isto tako Grupa G7, skupina sedam gospodarski vodećih zemalja ponudila je vojnu i tehničku pomoć u gašenju požara što je Brazil odbio. Zanimljivo je kako su brazilski vatrogasci u sastavu oružanih snaga odnosno vojne policije. Daljnji vojni ustroj vatrogasaca organiziran je u 26 saveznih država i jednom federalnom distriktu.

Područje Amazonije, koju još nazivaju i "plućima svijeta" obuhvaća trećinu Južne Amerike

Smještena u srcu Južne Amerike, amazonска prašuma ili Amazonija najveće je i vjerojatno najstarije šumsko područje na svijetu. Svojim najvećim dijelom nalazi se u Brazilu (oko 60 posto), a manjim u Peru, Kolumbiji, Venezueli, Ekvadoru, Boliviji, Gvajani, Surinamu i Francuskoj Gvajani. Unutar riječnog bazena Amazone, koji se prostire područjem od sedam milijuna km², živi gotovo tri milijuna domorodaca. Na ovom golemom području koje je gotovo dva puta veće od Indije, žive miličini insekata, tisuće vrsta riba i ptica, te nekoliko stotina vrsta sisavaca, vodozemaca i gmazova. Također, područje Amazonije nastanjuje najmanje 40 tisuća vrsta biljaka, što je najveći broj biljaka na jednom području našeg planeta. Amazonска prašuma osigurava 20

posto pitke vode na planetu u tekućem stanju, 34 posto prašume te 30 do 50 posto flore i faune.

Zbog svih ovih razloga amazon-ska prašuma s pravom se smatra područjem s najvećom biološkom raznolikošću na svijetu, a često je nazivaju i "plućima svijeta".

Brazilski vojni zrakoplov C-130 Hercules sudjelovali su u gašenju požara na području Amazonije u kolovozu 2019.

Pripremio Ivan HORVAT

Novi Googleov Pixel 4

Googleov Pixel 4, koji bi trebao stići na tržište u listopadu, navodno ima dvostruku stražnju kameru u kombinaciji 12 MP + 16 MP telefota, a navodno i novu značajku kamere Motion Mode za bolje hvatanje pokreta te Night Sight za fotografiranje pri lošem svjetlu. Telefon će vjerojatno imati 8x zoom i 6 GB RAM-a. Navljena su dva modela: Pixel 4 (OLED zaslon od 5,7 inča HD+ razlučivosti) i 4 XL (OLED zaslon od 6,3 inča FHD+ razlučivosti). Po-

kreće ih Qualcommov Snapdragon 855 SoC, a interna memorija iznosi 64GB/128GB. Pixel 4 ima bateriju kapaciteta 2800 mAh, a Pixel 4 XL jaču, 3700 mAh. Oba inicijalno dolaze na novom Android Q operativnom sustavu, a tri godine imat će sve potrebitne nadogradnje OS-a. Cijene još nisu poznate, no nagađa se da bi serija mogla biti skuplja od prethodne, što znači da će telefoni stajati 1000 eura ili više.

Sony je predstavio dvije rođendanske inačice legendarnog Walkmana, koji se prvi put pojavio prije 40 godina. Ipak, unatoč sličnom izgledu (koji se odnosi

Sony se vraća Walkmanu

samo na "masku"), jeftiniji Walkman NW-A105 i skuplji NW-A100TPS neće biti samo klasični uređaji za reprodukciju zvuka s kaseta nego će imati Android softver za reprodukciju glazbe putem streaminga, pohranu glazbe, kao i podršku za Wi-Fi. Uređaji dolaze sa zaslonom dijagonale devet centimetara, USB-C punjenjem, kapacitetom od 16 GB i baterijom koja traje čak 26 sati. S njima ćete imati pristup online trgovini u kojoj možete kupovati glazbu. NW-A100TPS razlikuje se od NW-A105 samo po dizajnu, koji kod prvog više naglašava 40-godišnjicu originalnog Walkmana. Trebali bi se pojaviti u prodaji u studenom. Cijene nisu precizirane, no moglo bi se kretati oko 450 eura, što i nije malo za uređaj koji služi isključivo za glazbu.

Novi modeli iPhonea

Apple je 10. rujna na konferenciji u Cupertino, Kalifornija, predstavio pametne telefone iPhone 11 i iPhone 11 Pro, pametni sat Apple Watch Series 5 i novi iPad dijagonale zaslona 10,2".

iPhone 11 nasljednik je prošlogodišnjeg modela XR. Dolazi u čak šest boja, a imat će poput prethodnika 6,1-inčni LCD zaslon. Od njega je napredniji u reprodukciji zvuka te dvostrukoj kameri. Nova dodatna kamera bit će širokokutna (120°, f/2.4), s dodanim noćnim načinom rada (Night Mode). Poboljšane su i mogućnosti snimanja videa, a kamera za selfie dobila je nešto širi kut snimanja u landscape orientaciji i mogućnost snimanja slow-motion videa. Uređaj se temelji na SoC-u A13 Bionic, koji će biti dosad najbrži procesor u mobitelu. Baterija će omogućiti sat više korištenja u odnosu na XR. Početna cijena iPhonea 11 bit će 699 dolara, što je

50 dolara manje od prošlogodišnje početne cijene modela XR.

S druge strane, iPhone 11 Pro nasljednik je modela XS. Novi dizajn uključuje trostruku kameru (standardna, ultraširoka i telefoto leća) i dvije veličine zaslona. Dakle, bit će tu manji 11 Pro sa dijagonalom 5,8", te veći iPhone 11 Pro Max sa zaslonom dijagonale 6,5". Sasvim novi OLED panel ima kontrast od 2 000 000 : 1 i nazvan je Super Retina XDR. Uređaje pogoni čip A13 Bionic. Nova mogućnost, koja će biti aktivirana tijekom jeseni, nazvana je Deep Fusion, a primjenom umjetne inteligencije kombinira čak devet fotografija u jednu. Sve kamere mogu snimati 4K video, ali može ga se uređivati i izravno u aplikaciji Photos. Cijena osnovne inačice iPhone 11 Pro iznosiće 999 dolara, dok će za iPhone 11 Pro Max trebati izdvojiti najmanje 1099 dolara. Prve isporuke očekuju se 20. rujna.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 27. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 73/13, 75/15, 50/16 i 30/18) i točke II. Odluke o osnivanju Povjerenstva za utvrđivanje prijedloga izbora kandidata za popunu slobodnih ustrojbenih mjeseta na temelju internog oglasa, KLASA: 023-03/14-03/1, URBROJ: 512-01-14-103 od 19. veljače 2014., objavljuje

INTERNI OGLAS za popunu radnog mjeseta na Vojnostegovnom sudu u Zagrebu

VOJNSTEGOVNI SUD
SUDAC VOJNSTEGOVNOG SUDA, 1 iz ršitelj

Uvjjeti:

- ustrojbeni čin: pukovnik
- ustrojbeni VSSP: D41PC52
- osobni čin: satnik – pukovnik
- zvanje diplomirani pravnik ili magistar prava
- državni stručni ispit
- poznavanje stranog jezika.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

Časopis **HRVATSKI VOJNIK** s vama je od 1991.

Odsad i na društvenim mrežama.

Pratite naše
objave...

facebook.com/HrvatskiVojnikMagazin
twitter.com/HRvojnik

Gledajte naše
filmmove...

youtube.com/c/HrvatskiVojnikMagazin

**HRVATSKI
VOJNIK**
CRO-MIL
CROATIAN MILITARY MAGAZINE

Čitajte nas
i pronadite
najveći izbor
fotografija iz
OSRH...

www.hrvatski-vojnik.hr

www.hrvatski-vojnik.hr

Sve što vas zanima pitajte nas...
hvojnik@mohr.hr